

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	3
2.	Generelt	4
3.	Bygningsmæssige forhold mv.	9
3.1.	Generelt	9
3.2.	Bygninger og gangarealer	11
3.3.	De unges værelser	12
3.4.	Skolestuerne	14
3.5.	Motionsrum	14
3.6.	Køkken	15
3.7.	Opholds- og spisestue	16
3.8.	Hobbyrum	16
3.9.	Værksteder, beskæftigelse mv.	17
3.10.	Udendørsarealer, personaleafsnittet mv.	18
3.11.	Isolationsrum	20
3.12.	Personaleforhold mv.	22
3.13.	Vaskerum	24
3.14.	Toilet- og baderum	24
3.15.	Samlet konklusion vedrørende vedligeholdelse mv.	24
4.	Belægning og klientel mv.	25
5.	Beskæftigelse og undervisning – lommepege/arbejdspege	26
6.	Fritidsaktiviteter og fællesskab	28
7.	Kontakt til omverdenen mv.	32
7.1.	Besøg	32
7.2.	Telefonering	38
7.3.	Udgang	39
8.	Euforiserende stoffer mv.	43
9.	Vold mv.	46
10.	Købmandshandel	48
11.	Vejledning til de unge og forældrene om magtanvendelses- bekendtgørelsens regler mv.	48
12.	Tilsyn	49
13.	Gennemgang af konkrete sager	51
13.1.	Retsgrundlaget	52
13.2.	Anvendelse af skemaer mv.	55
13.3.	Lidt om sagerne	58
13.4.	Skematilførte indgreb (bekendtgørelsens § 18, den tidligere bekendtgørelses § 15)	62
13.5.	Indberetninger (bekendtgørelsens § 19)	67

13.6.	Isolation.....	69
13.7.	Amtets tilsyn med Bakkegårdens anvendelse af magt- anvendelsesbekendtgørelsen	72
14.	Samlet vurdering	74
15.	Opfølgning	74
16.	Underretning	75

1. Indledning

Efter § 18 i ombudsmandsloven kan ombudsmanden undersøge enhver institution eller virksomhed og ethvert tjenestested der hører under ombudsmandens virksomhed. Efter lovens § 7, stk. 1, omfatter ombudsmandens virksomhed alle dele af den offentlige forvaltning.

Som et led i denne inspektionsvirksomhed foretog jeg og tre af embedets øvrige medarbejdere på ombudsmandens vegne den 6. oktober 2005 inspektion af de sikrede afdelinger på Bakkegården.

Inspektionen bestod af samtaler med institutionens forstander og medarbejderrepræsentanter samt repræsentanter fra Vestsjællands Amt, en rundgang i institutionen og samtaler med (nogle af) de anbragte unge om såvel generelle som de pågældendes egne forhold. De forhold som blev rejst af de unge, er medtaget de relevante steder i gennemgangen nedenfor.

Det bemærkes at nogle af de i rapporten berørte emner hovedsagelig bygger på en efterfølgende gennemgang af det omfattende skriftlige materiale som jeg har modtaget fra Bakkegården – især Bakkegårdens organisationsplan. Ikke alle de berørte emner har således været særskilt drøftet under selve inspektionen.

Under inspektionen anmodede jeg om udlån af institutionens skriftlige materiale vedrørende magtanvendelse for perioden fra den 29. februar til den 29. august 2005 svarende til det sidste halve år forud for tidspunktet for varslingen af inspektionen, jf. pkt. 13 nedenfor.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til den sikrede institution Bakkegården og Vestsjællands Amt med henblik på institutionens og amtets eventuelle bemærkninger om de faktiske forhold som beskrevet i rapporten. Amtet har med brev af 3. august 2006 fremsendt enkelte bemærkninger som er indarbejdet i denne rapport.

2. Generelt

Bakkegården har fire sikrede afdelinger og er en af landets syv sikrede døgninstitutioner for unge. Bakkegården hører, som det fremgår af pkt. 1, under Vestsjællands Amt. Det retlige grundlag for institutionen er §§ 51 og 108 i lov om social service (nu lovbekendtgørelse nr. 1187 af 7. december 2005).

Anbringelse på Bakkegården kan ske på følgende grundlag:

- forskellige former for socialpædagogisk grundlag,
- i stedet for varetægtsfængsling (varetægtsurrogat), jf. retsplejelovens § 765,
- som led i en idømt foranstaltning efter straffelovens § 74 a (ungdomssanktion),
- som led i den unges afsoning af straf, jf. straffuldbyrdslovens § 78, stk. 2, eller
- ud fra et farlighedskriterium.

Der henvises til § 7 i bekendtgørelse nr. 1309 af 14. december 2004 om magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet (magtanvendelsesbekendtgørelsen).

Anbringelse kan endvidere ske af udlændinge under 15 år uden lovligt ophold i Danmark, jf. magtanvendelsesbekendtgørelsens §§ 11-13.

Det blev under inspektionen oplyst at anbringelsesårsagen i langt de fleste tilfælde er varetægtsfængsling i surrogat. Bakkegården modtager også en del

unge som udstår straf i henhold til en samarbejdsaftale med Statsfængslet i Jyderup som blev nævnt under inspektionen; en aftale om anbringelser efter straffuldbyrdelseslovens § 78, stk. 2. Ordningen – og baggrunden herfor – er i notat fra december 2004 som er indeholdt i Bakkegårdens organisationsplan, beskrevet således:

”Forsøget går ud på, at en ung surrogatanbragt, som idømmes en fængselsstraf, hurtigt efter dommen af direktoratet tildeles afsoningsstatus som midlertidigt § 78-anbragt med Statsfængslet i Jyderup som ”moderfængsel”. Herefter er vejen banet for bl.a. udgang efter afsoningsregler, som er langt mere rummelige end udgangsreglerne for varetægtsfængslede. Mange unge har i forsøgsperioden nydt godt af denne praksis. Ordningen har også i nogle sager opfanget tilfælde, hvor fængslets unge efter den faste praksis, der gælder herom, skal løslades på prøve straks. Uden en midlertidig § 78-anbringelse ville den unge i nogle tilfælde have fortsat sit surrogatophold langt ud over prøveløsladelsestidspunktet.”

Ordningen er endvidere beskrevet i Direktoratet for Kriminalforsorgens informationsbrev nr. 4 (september 2002).

Jeg beder Bakkegården om at oplyse i hvilken udstrækning aftalen bliver anvendt.

Institutionens målgruppe er unge mellem 15 og 17 år.

Det fremgår af Bakkegårdens organisationsplan (”faktabeskrivelse” dateret den 25. maj 2005) at den gennemsnitlige opholdstid for de unge er 46 dage, og at de fire sikrede afdelinger har 130 indskrivninger om året tilsammen.

Jeg går ud fra at disse oplysninger vedrører året 2004 og beder om oplysninger om de tilsvarende tal for 2005.

Kun ganske få af de nævnte ca. 130 personer der årligt anbringes i sikret afdeling på Bakkegården, er piger. Pigerne bliver som udgangspunkt anbragt på afdeling Huset på et værelse kaldet "suiten" der ligger centralt i forhold til nattevagtens placering. Dette var også tilfældet med den pige der som den eneste på tidspunktet for inspektionen var anbragt på Bakkegården.

Opholdet for unge over 15 år kan højst vare 14 måneder (og 6 måneder for unge under 15 år), jf. § 9, stk. 1-7, i magtanvendelsesbekendtgørelsen.

De nærmere regler for ophold i sikrede afdelinger til børn og unge findes i den nævnte magtanvendelsesbekendtgørelse der finder anvendelse uanset på hvilket grundlag opholdet sker. Magtanvendelsesbekendtgørelsen er udstedt i medfør af § 108 i lov om social service.

I magtanvendelsesbekendtgørelsen er der fastsat nærmere regler om sikrede afdelinger og deres anvendelse og om anvendelsen af (bl.a.) fysisk magt og isolation i disse afdelinger/institutioner. Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser om protokollering af bestemte former for fysisk magtanvendelse mv. – herunder anvendelse af nødværge – og bestemmelser om indberetning til amtskommunen i tilfælde af overtrædelse af bekendtgørelsens regler. Bekendtgørelsen indeholder endvidere bestemmelser om amtskommunens tilsyn med de sikrede afdelinger og afdelingernes anvendelse af reglerne i bekendtgørelsen og regler om at (visse af) de afgørelser som amtskommunen træffer i medfør af bekendtgørelsen, kan indbringes for det sociale nævn, jf. lov om social service § 121. Bekendtgørelsen indeholder i § 26 regler om at lederen af den sikrede afdeling/institution skal sikre sig at såvel det anbragte barn/den unge som forældremyndighedens indehaver gøres bekendt med reglerne i bekendtgørelsen – og herunder bekendtgørelsens klageregler, jf. nedenfor under pkt. 11. Tilsvarende gælder adgangen til at rette henvendelse til det af Folketinget i henhold til grundlovens § 71, stk. 7, nedsatte tilsyn med personer der er underkastet administrativ frihedsberøvelse (magtanvendelsesbekendtgørelsens § 27).

Det fremgår af en skrivelse nr. 12003 af 27. juni 2001 fra Socialministeriet om orientering om den på daværende tidspunkt nye bekendtgørelse om magtanvendelse at der ville blive udarbejdet en vejledning om magtanvendelsesbekendtgørelsen. Ifølge skrivelsen forventedes vejledningen på dette tidspunkt at blive udarbejdet i løbet af efteråret 2001. På baggrund af oplysninger fra Socialministeriet i sagen vedrørende inspektion af den sikrede institution Stevnsfortet; oplysninger om at ministeriet var i færd med at udarbejde et grundlag for en høring om en ny magtanvendelsesbekendtgørelse for børn og unge, og at der i tilknytning hertil påregnedes udarbejdet en vejledning, bad ombudsmanden i opfølgingsrapport af 24. marts 2004 Socialministeriet om underretning når bekendtgørelsen og vejledningen blev sendt ud. Socialministeriet oplyste i en udtalelse af 2. september 2004 i inspektionssagen vedrørende Den nye Ungeinstitution Grenen at der ville blive udsendt et orienteringsbrev i forbindelse med at den (nugældende) bekendtgørelse blev udsendt, men at ministeriet ikke aktuelt kunne stille i udsigt at der ville blive udarbejdet en vejledning.

Ved en sikret afdeling forstås efter bekendtgørelsens § 5, stk. 1, 2. pkt., en afdeling hvis yderdøre og vinduer konstant kan være aflåst. Sikrede afdelinger skal godkendes af Socialministeriet efter indstilling fra amtskommunen (§ 5, stk. 4, 1. pkt.). Sikrede afdelinger kan være organiseret som selvstændige døgninstitutioner eller være knyttet til en døgninstitution for børn og unge. Institutionerne kan oprettes og drives af en eller flere amtskommuner, kommuner eller som selvejende institutioner som amtskommunen indgår aftale med, jf. lov om social service § 51, stk. 2.

Socialministeriet følger udviklingen i anvendelsen af de sikrede afdelinger og skal lejlighedsvis aflægge besøg på institutionen, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 5. Denne opgave ligger hos Styrelsen for Social Service der er oprettet pr. 1. juni 2003.

Magtanvendelsesbekendtgørelsens § 1 indeholder et forbud mod ydmygende, hånende eller anden nedværdigende behandling og et forbud mod legemlig afstraffelse af barnet/den unge. Fiksering er heller ikke tilladt.

Bestemmelsen indeholder endvidere forbud mod fysisk magtanvendelse og isolation. Disse forbud gælder dog ikke undtagelsesfrit. Der henvises til pkt. 13 nedenfor.

Magtanvendelsesbekendtgørelsens § 6 indeholder regler om barnets/den unges kontakt med omverdenen (brevveksling, telefonsamtaler, besøg mv.) og regler som begrænser institutionens kontrol hermed, jf. pkt. 7 nedenfor.

For unge der er anbragt i sikrede afdelinger som varetægtssurrogat, er der i bekendtgørelsen henvist til retsplejelovens regler (eller der er fastsat tilsvarende regler i bekendtgørelsen).

I Bakkegårdens organisationsplan er magtanvendelsesbekendtgørelsen indsat (bekendtgørelse 1309/2004). Det fremgår af organisationsplanen at alle nyansatte får udleveret et eksemplar af denne og dermed også af magtanvendelsesbekendtgørelsen.

Magtanvendelsesbekendtgørelsen er også omtalt i servicedeklarationen for Bakkegården – som er opdateret den 19. januar 2005 og som kan læses på Vestsjællands Amts hjemmeside (www.vestamt.dk). Servicedeklarationen er tillige medtaget i Bakkegårdens organisationsplan (2005) i papirudgave – om end i en (går jeg ud fra) ældre udgave. Jeg henviser til at der hér – i modsætning til på hjemmesiden – henvises til den gamle magtanvendelsesbekendtgørelse (bekendtgørelse 620/2001) der blev ophævet ved ikrafttrædelsen den 1. januar 2005 af den nye bekendtgørelse (1309/2004).

Jeg går ud fra at dette – hvis det ikke allerede er sket – nu bliver rettet, og jeg foretager mig ikke noget udover at henlede opmærksomheden herpå.

De pædagogiske principper/arbejdsmetoder som følges på Bakkegården og personalets "socialpædagogiske rolle" fremgår af ovennævnte notat fra december 2004 som er indsat sidst i organisationsplanen. Bakkegårdens tilgang til opgaveløsningen tager efter notatet udgangspunkt i dialogen som det bærende element (dialog i form af såvel sprog – herunder kropssprog – som tavshed; sidstnævnte som ét element i et positivt samvær mellem ung og voksen i forbindelse med fx madlavning eller andet (fælles) arbejde). Det er i notatet understreget at hver enkelt medarbejder jævnligt skal tage sit eget verbale og kropslige sprog op til vurdering, ligesom dialogen eller problemer med dialogen bør være et tilbagevendende punkt på personalemøder og supervision.

I fundamentet for Bakkegårdens tilgang til opgaveløsningen indgår også *rammer/regler* og *rollemodeller*. Det er i notatet understreget at rammer og regler jævnligt bør tages op med henblik på justering.

3. Bygningsmæssige forhold mv.

3.1. Generelt

Bakkegården er beliggende for enden af en lang allé umiddelbart uden for Nykøbing Sjælland. Institutionen er placeret i det nuværende Annebergparken i bygninger fra starten af 1900-tallet der tidligere tilhørte Psykiatrisk Hospital, Nykøbing Sjælland, og husede den tidligere "sikringsanstalt".

Bakkegården er beliggende i smukke omgivelser nær skov og fjord. Annebergparken ligger tilbagetrukket fra landevejen langs vandet. Udover Bakkegården huser Annebergparken dele af Psykiatrihospitalet i Nykøbing Sjælland, en boinstitution, en børnehave, en specialskole, små virksomheder, boligforeninger og revalideringsinstitutioner.

Bakkegården blev etableret som institution i efteråret 2000, og den første sikrede afdeling åbnede i januar måned 2001. To yderligere afdelinger åbnede ligeledes i 2001. Den fjerde og sidste sikrede afdeling åbnede i foråret 2004

(Kvisten), og Bakkegården havde da opnået sin nuværende størrelse. De tre førstnævnte afdelinger (Gården, Linden og Huset) har fem pladser hver, og Kvisten har fire pladser. Med sine 19 pladser i alt er Bakkegården blandt de største af de syv sikrede institutioner i landet (Specialinstitutionen Sølager er størst med 25 pladser).

Bakkegården har desuden en åben afdeling med plads til fire unge. Denne afdeling, Skelbækgård, er ikke omfattet af inspektionen.

Bakkegården består af to bygninger som er sammenhængende via en mur der omkranser det mellemliggende gårdareal. Begge bygninger er bygget i gule mursten og med (rødt) tegltag. Den største af bygningerne huser afdelingerne Gården, Linden og Kvisten. Bygningen har tre etager med en afdeling på hver. Den mindre bygning på to etager rummer – på hver sin etage – afdelingen Huset og Bakkegårdens administration. I forlængelse heraf findes personalerum og Bakkegårdens to værksteder. Udover det mellemliggende gårdareal er der også et gårdtursareal tilknyttet alle afdelingerne på den anden side af bygningen med de tre afdelinger end den side hvor afdeling Huset og Bakkegårdens administration ligger.

Bakkegården har som nævnt 19 sikrede pladser. På inspektionstidspunktet var der 18 unge anbragt i institutionen idet afdeling Linden havde en enkelt plads ledig. Af de 18 unge var 17 anbragt i varetægtssurrogat. Den sidste unge var anbragt som led i en ungdomssanktion.

Bakkegården er som tidligere nævnt en institution under Vestsjællands Amt, men institutionens pladser er som pladserne i de øvrige sikrede institutioner til rådighed for hele landet.

3.2. Bygninger og gangarealer

Gården, Linden og Huset har hver fem ungeværelser med eget bad og toilet. Kvisten har fire værelser hvor toilet og bad er placeret på gangen. Hver afdeling har endvidere en skolestue, et motionsrum, et køkken, en opholds- og spise-stue, et særligt isolationsrum, et rådighedsværelse til brug for personalet, et kontor og et vaskerum. Alle gulve er belagt med væg til væg tæpper for at dæmpe støjniveauet i rummene.

Adgangen til afdelingerne opnås via en trappeopgang i den ene ende af begge bygninger. Dørene til trappen er låst af.

Til hver afdeling hører en afgrænset del af det store gårdtursareal.

Under inspektionen besøgte jeg mange af værelserne efter mit eget valg og så godt som samtlige fællesarealer.

Kvisten, der ligger oven over Linden, står over for en snarlig ombygning, og de nuværende fysiske rammer dér vil derfor ikke blive beskrevet nærmere. I forbindelse med ombygningen vil der blive opstillet pavilloner på institutionens fodboldbane. Det er meningen at Lindens unge i de første 14 dage af byggeperioden skal flytte ud i pavillonerne således at den del af (installations)arbejdet på Kvisten der også berører Linden, kan blive hurtigt færdigt. Derefter er planen at flytte Kvistens unge.

Jeg har nedenfor omtalt ombygningen nærmere.

Gangarealerne har på alle afdelinger – bortset fra Kvisten – (også) funktion som opholdsareal og er de fleste steder hyggeligt indrettet med møbler, billeder/fotografier på væggene og enkelte grønne planter på gulvet. Der er på alle afdelinger bl.a. en lille sektion til to computere hvor de unge kan spille mod hinanden på netværk. Der er desuden på gangene flere nicher med borde og

stole, reoler med brætspil, kortspil og bøger. Flere steder er der ophængt bladholdere. På et par af afdelingerne er afdelingens bordfodbold flyttet fra motionsrummet ud på gangen. På Linden er der et TV-arrangement med lædersofa på gangen. På samme afdeling er der hængt mange billeder med politiske budskaber op – herunder antiracistiske budskaber og billeder om menneskerettigheder. Nogle af billedrammerne har brandmærker efter cigaretter.

Det blev under inspektionen oplyst at betydningen og vedligeholdelsen af de fysiske rammer vægtes højt af Bakkegården, jf. også det under pkt. 2 nævnte ”Notat om Bakkegårdens sikrede afsnit” fra december 2004 (et større notat om institutionen, dens opgaver og arbejdsmetoder).

Gangarealerne fremstod generelt særdeles velholdte og pænt rengjorte og giver mig ikke anledning til bemærkninger.

3.3. De unges værelser

Bakkegårdens 19 værelser har som nævnt – på Kvisten dog først efter ombygningen – eget bad og toilet. Værelserne varierer i størrelse, men de fleste er på 9-10 m². I alle værelserne er vægge og loft malet hvide dog med enkelte grå felter på væggene som led i udsmykningen. Værelserne tilføres først og fremmest farver med de spraglede gardiner. Vinduespartierne der er opdelt i fire sammenhængende vinduer med palæruder, er relativt store og giver et godt lysindfald, og værelserne fremstår således lyse og indbydende. Væg til væg tæpperne er mørkeblå. Der er tremmer for vinduerne som derfor (i princippet) kan lukkes helt op – dog er der monteret lås på vinduerne.

Der er ikke problemer med indkig i værelserne, da disse alle vender ud til gårdarealer.

Jeg beder Bakkegården om at oplyse om de unge har mulighed for at lufte ud på værelserne – og herunder har mulighed for at få frisk luft om natten.

Møblelementet på værelserne er nyt og pænt. Der er en briks med stofbetrukket madras og plads til at lægge sengetøj væk, et lille bord med et fjernsyn, en reol med fire mindre rum, et skab, en lænestol og et sengebord. Udover fjernsynet er der på hvert værelse en ghettoblaster med CD-afspiller. Værelserne oplyses af en loftslampe og en sengelampe. Umiddelbart inden for døren er badeværelset med toilet, håndvask og bruser. På væggen er der et stort spejl, en tandkrusholder, to knager til håndklæder og – i forbindelse med brusenichen – en sæbeskål. Badeværelserne har petroleumsfarvet klinkegulv, og der er hvide fliser på væggene. De badeværelser jeg besøgte, fremstod rene og fri for kalk.

Værelserne har såvel udvendig som indvendig lås hvilket er med til sikre den unges fornemmelse for privatliv. Dørene til værelserne er ikke låst om natten, men dørkarmen er udstyret med en alarm der udløses hvis en ung går ud af værelset.

Det blev ikke under inspektionen oplyst om madras, betræk og sengetøj er lavet af brandhæmmende materialer.

Jeg beder om oplysninger herom. Hvis det ikke er tilfældet, beder jeg Bakkegården om at overveje at anskaffe brandhæmmende madrasser, dyner og puder og at meddele mig resultatet af disse overvejelser.

Jeg kan i den forbindelse til orientering oplyse at kriminalforsorgens institutioner anvender brandhæmmende madrasser, dyner og puder. Jeg kan endvidere oplyse at en lignende opfordring blev fremsat i forbindelse med inspektionen den 23. marts 2004 af Den nye ungeinstitution Grenen – navnlig fordi de unge er låst inde om natten – og at Grenen (og Århus Amt) i forbindelse med opfølgningen af inspektionen meddelte at der ville blive indkøbt brandhæmmende madrasser mv. (jf. opfølgingsrapport af 29. april 2005 der som alle andre nyere inspektionsrapporter kan læses på ombudsmandens hjemmeside).

Jeg er i forbindelse med ovenstående henstilling opmærksom på at Bakkegården i modsætning til Grenen (og Sølager for så vidt angår to af de sikrede afdelinger) ikke har tilladelse fra Vestsjællands Amt til at låse de unge inde om natten hvilket Bakkegården efter det oplyste heller ikke selv har fremsat ønske om. Jeg er dog samtidig opmærksom på at dette forhold vil kunne ændre sig.

Der var ryddeligt og pænt rengjort på de værelser som jeg besigtigede, og værelserne giver mig ikke anledning til (yderligere) bemærkninger.

3.4. Skolestuerne

Der er en skolestue på hver afdeling. Med undtagelse af Kvisten hvor skolestuen virker trang, er skolestuerne af samme størrelse som værelserne. Skolestuerne er møbleret med borde og stole. Der er computere på bordene. På væggene hænger billeder, verdenskort, beretninger fra såvel nuværende som tidligere elever og også reoler med bøger.

Skolestuerne fremstod hyggelige og med et vist personligt præg.

3.5. Motionsrum

Hver afdeling (bortset fra Kvisten) har et stort motionsrum. De unge kan sjippe og træne med boksepuder, spille bordtennis og bordfodbold. Der er endvidere adskillige redskaber/maskiner til styrketræning.

Jeg forstod under inspektionen at ombygningen af Kvisten først og fremmest vil give de unge på Kvisten værelser med eget bad og toilet svarende til de øvrige afdelinger og fem pladser i stedet for de nuværende fire.

Dette tyder ikke umiddelbart på at der er afsat plads til et motionsrum i forbindelse med ombygningen. Jeg beder Bakkegården om oplysning herom og om

nærmere oplysninger om de ændringer som ombygningen fører med sig for så vidt angår Kvisten.

Der er opsat spejle i alle motionsrum. På Gården var spejlet i motionsrummet revnet. Efter det oplyste var et par af drengene blevet informeret om at spejlene ikke kunne ødelægges hvilket havde opdnet dem til at gøre et forsøg. Der var ingen risiko for at de unge kunne skære sig på det ødelagte spejl. På Huset var et vinduesglas i motionsrummet gået i stykker.

Jeg går ud fra at glasset på nuværende tidspunkt er udskiftet.

Nogle af Bakkegårdens medarbejdere er uddannede træningsinstruktører, hvilket også betyder at de unge kan få lagt et personligt træningsprogram. Der var ikke ophængt skriftlige instruktioner i brugen af de forskellige maskiner mv., men det blev samtidig under inspektionen oplyst at de unge ikke må opholde sig alene i motionsrummene.

På den baggrund giver det forhold at der ikke er hængt instruktioner op i motionsrummene, mig ikke anledning til bemærkninger.

Bakkegården oplyste under inspektionen at institutionen gør meget for at orientere de unge om de kemiske stoffer der kan misbruges i forbindelse med træning, og for at bearbejde de unges holdning til disse stoffer.

3.6. Køkken

Hver afdeling har sit eget køkken. Køkkenerne er rummelige og er standardmæssigt indrettet med skabe, lange køkkenborde, komfur, indbygget ovn og diverse køkkenmaskiner samt opvaskemaskiner. Over komfurerne er monteret

udsugningsanlæg i krom. På nogle af afdelingerne stod der kurve med frisk frugt i køkkenet.

Køkkenerne fremstod funktionelle og veludstyrede og i god stand.

Bakkegårdens "centralkøkken" er omtalt nedenfor under pkt. 3.11.

3.7. Opholds- og spisestue

Hver afdeling har en kombineret opholds- og spisestue. I den ene del af rummet står et spisebord med plads til ca. 8 personer. Her samles de unge og personalet til dagens tre måltider. Bakkegården lægger stor vægt på at måltiderne afvikles i en god og hyggelig atmosfære.

Den anden del af lokalet er indrettet som opholdsrum med bl.a. sofaer og lænestole oftest i læder, og tilhørende sofaborde. Her er også et fjernsyn. På væggene hænger der billeder, og der står velpassede pottedplanter på gulvet. Bortset fra tremmerne for vinduerne, har opholdsrummene et hjemligt præg.

På tidspunktet for rundgangen i institutionen (kort tid før frokost) var der unge til stede i opholdsstuen på samtlige afdelinger, og de fleste fjernsyn var tændt.

3.8. Hobbyrum

På Gården inspicerede jeg et hobbyrum af samme størrelse som værelserne. Rummet var udstyret med to faste borde langs væggene og tilhørende stole. Den ene væg var udsmykket med et billede (med blå graffiti). I en vægreol lå forskellige hobbyredskaber og -materiale.

På tidspunktet for inspektionen stod der grill på det ene bord som (en af) de unge selv havde lavet.

3.9. Værksteder, beskæftigelse mv.

Bakkegården råder over et snedkerværksted og et metalværksted. Begge værksteder ledes af faguddannet personale der forestår instruktion og oplæring af de unge. Herudover er der ofte en pædagog til stede. Værkstederne er beliggende i den samme bygning. Mellem værkstederne er der indskudt et kontor der strækker sig ind i begge værkstedslokaler. Kontoret har store vinduer hvilket gør det muligt for personale der opholder sig i kontoret at kunne følge med i hvad der foregår på værkstederne.

Værkstederne er begge af en anelig størrelse og er udstyret med professionelt værktøj og maskiner. Også udsugningen er af professionel standard. Der er påsat eller ophængt instrukser ved alle maskiner, og der er et nødstop der afbryder alle maskiner på én gang.

Det er muligt at beskæftige 4-5 unge ad gangen i hvert værksted.

På metalværkstedet reparerer de unge navnlig scootere (de såkaldte 45-knallerter) som indkøbes til formålet (som brugte eller decideret defekte), sættes i stand og sælges. På snedkerværkstedet produceres bl.a. legeredskaber til børnehaver, bord-/bænkesæt, CD-reoler, klædeskabe og kommoder. De unge har også mulighed for at lave møbler til sig selv. På en af gangene stod således på tidspunktet for inspektionen et udsmykket bord som en af de unge selv havde lavet.

Et eventuelt overskud fra værkstederne går i "velfærdspuljen" og anvendes til indkøb af materialer til de unges egenbeskæftigelse og/eller til lidt ekstra til afdelingerne såsom slik og sodavand.

Umiddelbart over for værkstederne er der to depoter hvor materialet til værkstederne opbevares – herunder de brugte/defekte scootere. Det ædeltræ som indkøbes til træværkstedet leveres i store, tykke planker som Bakkegården selv har mulighed for at skære op i passende dimensioner.

Opholdsstuerne, hobbyrum og værksteder giver mig ikke anledning til bemærkninger.

3.10. Udendørsarealer, personaleafsnittet mv.

Adgang til institutionens fire afdelinger opnås gennem hovedindgangen i bygningen med afdelingerne Gården, Linden og Kvisten hvor der er et overvågningskamera og et samtaleanlæg. Der er desuden adgang til administrationen gennem en dør i den mindre bygning der som nævnt huser den fjerde og sidste afdeling (Huset) og administrationen.

Alle gård- og gårdtursarealer er omgivet af høje mure eller hegn. Øverst på det flugtsikre hegn er der opsat lysprojektører med få meters mellemrum hvilket gør det muligt at oplyse gårdtursarealet fuldt og helt om aftenen/natten.

Med udgang fra Gården opnås adgang til en smal udendørs gang med flugtsikkert trådhegn. Fra ”gangen” opnås adgang gennem tre døre til tre afgrænsede dele af et stort gårdtursareal. Det første gårdareal er udstyret med et høj klatretårn med tre sider og en basketballkurv. Halvdelen af dette areal er med græs, i den anden halvdel er der lagt fliser. Det andet gårdtursareal indeholder en fodboldbane med græs. Også den sidste og tredje del af gårdtursarealet er beklædt med græs.

Det blev under inspektionen oplyst at Bakkegården overvejer at få græsset skiftet ud med et kunstmateriale således at gårdtursarealet også kan bruges til boldspil om vinteren.

Jeg beder Bakkegården om oplysning om hvad disse overvejelser har ført til.

Det blev oplyst at der ved udendørs aktiviteter altid er to medarbejdere til stede.

Med udgang fra Huset er der adgang til et yderligere gårdtursareal omkranset af en høj mur og – øverst på muren – et flugtsikkert hegn. Arealet er delvist med græs (resten med betonfliser). Der er hængt en basketballkurv op, og der er også små fodboldmål. Også her er der lysprojektører.

Fugerne mellem murstenene i muren er nogle steder slidt, og det blev under inspektionen oplyst at der forestår et større istandsættelsesarbejde hér.

Jeg beder om nærmere oplysninger herom – herunder om tidshorizonten for arbejdets udførelse.

Der er desuden adgang til gårdtursarealerne i forlængelse af Huset fra personaleafsnittet.

Det blev på forespørgsel oplyst at det for nylig er forsøgt at sikre den trævæg der adskiller arealet foran værkstederne og depoterne fra gårdtursarealet i forlængelse af Huset. Trævæggen var oprindeligt af en sådan beskaffenhed at de mest adrætte af de unge havde mulighed for at klatre op ad væggen for derefter ved hjælp af tagrenden at kunne komme op på Bakkegårdens tag. Der er med nogle skrå trækodser gjort et forsøg på at forhindre de unge i at flygte via taget. Bakkegården mente at det var lykkedes, men oplyste samtidig at ingen af de unge så vidt vides efterfølgende har gjort et forsøg på at flygte ad denne vej.

Umiddelbart uden for personaleafsnittet ligger en lille overdækket gård der fungerer som sluse ind til arealet mellem værkstederne og de ovenfor omtalte depoter. Slusen er som det eneste udendørsareal overdækket med trådnet, og der er installeret et alarmsystem der alarmerer personalet hvis der foregår (utilstøttet) aktivitet i slusen. Endvidere er der – inde på Huset ved døren ud til slusen – et roterende blink som tilkendegiver når slusen er i brug/åben.

Jeg har ikke (yderligere) bemærkninger til udendørsarealerne mv.

3.11. Isolationsrum

Bakkegården har som nævnt et særligt isolationsrum knyttet til hver enkelt afdeling. Efter det oplyste under inspektionen, benyttes rummene stort set aldrig. Bakkegården oplyste dog samtidig på forespørgsel at det er nødvendigt at opretholde disse særlige isolationsrum og henviste til at institutionen ligger i et yderområde uden politi om natten.

Som det fremgår af gennemgangen af de udlånte sager, blev isolationsrummene anvendt i tre tilfælde inden for et halvt år.

Isolationsrummene er beliggende uden for selve afdelingen i forbindelse med trappeopgangen. Alle rummene har hvide lofter og vægge, og mørkt linoleumsgulv. Langs den ene væg er der en fastmonteret bæk og der er indbyggede lamper i loftet. Under vinduet er en radiator indkapslet i et kraftigt metalnet. Der er indkig i døren.

For enden af rummene er der – ligesom i værelserne indenfor på afdelingerne – et vinduesparti med fire vinduer, hver med seks palæruder. Vindueshængslerne er filet skrå i toppen for at forhindre at der fastgøres et bælte, snørebånd eller lignende til dem i selvmordsøjemed.

På vinduesrammerne sidder imidlertid også vinduesbeslag/-hasper af metal, og vinduerne er låst sammen med en hængelås. Både hasperne og hængelåsen er kraftige nok og er placeret således at de udgør en sikkerhedsrisiko for den unge som måtte blive anbragt dér. På en af afdelingerne er der en stor lyskontakt umiddelbart inden for døren til venstre. Også denne kontakt udgør i givet fald en selvmordsrisiko. Mine medarbejdere og jeg gjorde under rundgangen og under den afsluttende samtale med Bakkegårdens ledelse opmærksom på ovennævnte forhold, og jeg henstillede under inspektionen til Bakkegården at isolationsrummene blev gennemgået med henblik på at sikre at rummene i givet fald kan anvendes uden sikkerhedsrisiko, jf. beskrivelsen ovenfor.

Jeg beder om nærmere oplysninger om hvad denne henstilling har givet anledning til.

I forbindelse med opfølgningen af inspektionen den 7. december 2001 af den sikrede institution Koglen blev det oplyst at Direktoratet for Kriminalforsorgen havde undergivet Koglen et (sikkerheds)check. Jeg har i forbindelse med den videre opfølgning bedt om en kopi af kriminalforsorgens rapport i den anledning og om Koglens og Ringkjøbing Amts bemærkninger hertil (opfølgingsrapport nr. 2 af 19. januar 2006), men jeg har endnu ikke modtaget svar herpå.

Jeg beder Bakkegården om at oplyse om Bakkegården har haft et tilsvarende besøg af kriminalforsorgen. I bekræftende fald beder jeg på tilsvarende måde om en kopi af rapporten og om Bakkegårdens og amtets eventuelle bemærkninger hertil.

Ligesom de unges værelser vender de særlige isolationsrum – således som jeg og mine medarbejdere har noteret os det – ud mod Bakkegårdens gårdtursarealer. Hvis en ung er anbragt i isolationsrummet i Gården, og hvis der er unge til stede på gårdtursarealet uden for denne afdeling, vil der være mulighed for indkig til sikringsrummet. Da vinduet i rummet ikke er tonet, og da der af gode grunde ikke er gardiner i rummet, synes det umiddelbart muligt for de eventuelle unge udenfor at kigge ind i dette særlige isolationsrum.

Jeg beder om Bakkegårdens bemærkninger hertil.

En af mine medarbejdere noterede sig at de særlige isolationsrum kan overvåges elektronisk, og at der også er en kaldeknop i rummene.

Jeg beder om nærmere oplysninger om i hvilket omfang og på hvilken måde Bakkegården kan overvåge de unge der måtte være anbragt i Bakkegårdens særlige isolationsrum, og hvorledes de unge dér kan komme i kontakt med omverdenen.

3.12. Personaleforhold mv.

De sikrede afdelinger er ifølge Bakkegårdens organisationsplan (juli 2005) normeret til 94,20 stillinger (mens der er 12,58 normerede stillinger i ”den åbne” (projekt)afdeling Skelbækgård). I ovenstående tal for de sikrede afdelinger indgår også forstanderen, viceforstanderen, en udviklingskonsulent, sekretariatslederen, to kontorfuldmægtige (1,81 stilling) og fire afdelingsledere. Det fremgår af det tidligere nævnte notat fra december 2004 om Bakkegårdens sikrede afsnit at Bakkegården ved etableringen af institutionen, har lagt vægt på at sammensætte en medarbejdergruppe med alsidige kvalifikationer, og at Bakkegården har valgt at fastholde dette princip. Ifølge notatet er der således ansatte der har pædagogisk faguddannelse og medarbejdere med anden uddannelsesmæssig baggrund: håndværk, handel, kriminalforsorg mv. gerne kombineret med erfaring fra arbejde i sports- og fritidsklubber eller lignende. Det fremgår endvidere af notatet at nogle af Bakkegårdens medarbejdere har tilmeldt sig pædagogstudiets merituddannelse for at dygtiggøre sig på det teoretiske plan sideløbende med arbejdet på Bakkegården.

Det blev under inspektionen oplyst at der har været en del personalegennemstrømning i institutionen siden åbningen i 2001 hvor interessen for ansættelse var overvældende. Blandt de ansatte har en del været ansat i andre tilsvarende institutioner. Det blev samtidig oplyst at gennemstrømningen er aftaget.

Under rundgangen besigtigede jeg to såkaldte rådighedsrum som benyttes af den af de to nattevagter (på hver afdeling) der som anført nedenfor har mulighed for at sove. På Gården er rådighedsrummet indrettet med en briks, et sengebord, et fjernsyn med dvd-afspiller, en telefon, en sengelampe og en ventila-

tionsvifte. Rådighedsrummet på denne afdeling har – ligesom de unges værelser – desuden bad og toilet. Tilsvarende gælder ikke rådighedsrummet på Huset. Her var dog umiddelbart uden for på gangen to personaletoiletter – ét til hvert køn.

Der er efter det nu oplyste etableret et badeværelse på gangen i stedet for.

Afdelingskontorerne har forskellige størrelser, men har alle en tavle med de unges data således at personalet hurtigt og let kan finde nyttige og centrale oplysninger om de enkelte unge (ankomstdato, om den unge har besøgs- og brevkontrol, navnene på den unges advokat, kommunale sagsbehandler, sagsbehandleren hos politiet, den pågældendes kontaktperson i institutionen osv.).

Tavlerne indeholder også oplysning om de sidste fire cifre af de unges personnummer.

Jeg forstår at det kan være hensigtsmæssigt at ikke kun fødselsdatoen, men også cpr-nummeret står sammen med de unges øvrige data.

Jeg beder Vestsjællands Amt og Socialministeriet om udtalelser om hvorvidt dette er i overensstemmelse med persondatalovens regler.

Afdelingskontorerne har monitorer der er tilsluttet institutionens overvågningskameraer.

Kontoret på Kvisten har et stort glasparti ud mod gangen. På indersiden er der monteret persiener der bruges hvis personalet ønsker at drøfte ting uden at de unge har mulighed for at kigge ind i kontoret. Det blev under inspektionen oplyst at personalet på denne afdeling ønsker at bevare den åbenhed i forhold til de unge som dette er udtryk for, efter ombygningen.

På trappeopgangen uden for Gården er der et kontor til de ansattes tillids- og sikkerhedsrepræsentant. Uden for Linden er der et stort mødelokale med plads til 16 personer ved et langt, bredt bord.

I forlængelse af Huset er der et personaleafsnit beregnet til Bakkegårdens køkken- og rengøringspersonale. I afsnittet forefindes som allerede nævnt et (central)køkken hvor der skæres pålæg ud til de enkelte afdelinger og lignende. Der er desuden et kolonialdepot, et kontor, et toilet som de unge bruger når de er på værkstederne, og et personaletoilet. Også her er der et særligt isolationsrum – som allerede nævnt.

Personalerummene og forholdene for personalet giver mig ikke anledning til (yderligere) bemærkninger.

3.13. Vaskerum

Hver afdeling har et vaskerum med vaskemaskine, tørretumbler, vaske, vaske-tøjskurve og tørrestativ. Her opbevares også håndklæder mv.

3.14. Toilet- og baderum

Som nævnt har alle værelser eget bad og toilet. Der er desuden personale- og gæstetoiletter og bad på gangarealerne. Toilet- og baderummene er flisebeklædte og hvidmalede, og er i pæn stand.

Heller ikke toilet-, bad- og vaskerummene giver mig anledning til bemærkninger.

3.15. Samlet konklusion vedrørende vedligeholdelse mv.

Bakkegården fremtrådte som helhed særdeles velholdt, ryddelig og rengjort, og det sås tydeligt at personalet gør en indsats for at undgå institutionspræg.

4. Belægning og klientel mv.

Bakkegården har, som det fremgår af pkt. 3.1. ovenfor, 19 pladser (20 pladser efter ombygningen af Kvisten). På tidspunktet for inspektionen var der i alt 91 pladser på de sikrede institutioner.

Bakkegården tager som tidligere nævnt imod unge fra hele landet, flest fra København, Århus og Odense. Institutionen tager imod såvel drenge som piger. Efter det oplyste giver det at have piger anbragt sammen med drenge normalt ingen problemer – piger kan tværtimod have en gunstig indflydelse på drengenes adfærd.

Som gennemgangen af sagerne neden for under pkt. 13 viser, er dette dog ikke altid tilfældet.

Bakkegården havde på tidspunktet for inspektionen en enkelt pige anbragt. Hun var placeret på afdeling Huset på et værelse ("suiten") der ligger lige over for det sted hvor nattevagten opholder sig den første del af natten (indtil kl. 02.30).

På tidspunktet for inspektionen var som nævnt alle pladser besat på nær én.

Jeg beder Bakkegården om oplysninger om institutionens kapacitetsudnyttelse i 2004 og 2005.

Af de 18 anbragte unge var de 17 som nævnt ovenfor anbragt i varetægtsurrogat mens én var anbragt som led i en ungdomssanktion.

Der føres ikke statistik over etnisk herkomst, men det blev på forespørgsel oplyst at flertallet af de unge anbragte er af anden etnisk oprindelse end dansk.

5. Beskæftigelse og undervisning – lommepenge/arbejdspenge

De unge har mulighed for at arbejde på et af Bakkegårdens to værksteder. På værkstederne foregår der tillige undervisning i et vist omfang – på smedeværkstedet fx undervisning i motorlære i tilknytning til projektet med at reparere scootere. Bakkegården lægger ifølge det ovenfor nævnte notat fra 2004 vægt på at de unge på værkstederne trænes i gode, faste rutiner – også med henblik på højnelse af sikkerheden i arbejdet. Alle har således sikkerhedssko på og er omklædt til arbejdstøj, og de unge instrueres om vigtigheden af at iagttage sikkerheden i forbindelse med brug af værktøj og maskiner. Under arbejdet i værkstedet – hvor der udover den faglige leder også deltager pædagogisk personale – orienteres de unge også om de forskellige faglige områder, herunder den uddannelsesmæssige struktur og om hvilke jobmuligheder der er. Efter det oplyste skaber værkstedsarbejdet en god kontakt mellem de unge og de voksne på et uformelt plan.

Det blev under inspektionen, som allerede nævnt, oplyst at hvert af værkstederne kan beskæftige 4-5 unge ad gangen.

Jeg beder Bakkegården om oplysning om hvorledes der forholdes med de unge som hverken ønsker at arbejde på værkstederne eller modtage undervisning i arbejdstiden. Jeg sigter hermed såvel til eventuelle (fysiske) restriktioner i den forbindelse som til spørgsmålet om arbejdsdusør/lommepenge.

De unge skal en gang om ugen deltage i "tjansen" (køkken-, rengørings- og oprydningsarbejde). Dette indebærer at den unge sammen med en voksen skal hjælpe med rengøring og med at tilberede og servere frokost og aftensmad mv. Den egentlige tjans kan for unge uden besøgs- og brevkontrol være kombineret med en tur i byen for at handle.

Notatet fra 2004 om Bakkegårdens sikrede afsnit indeholder en beskrivelse af de unges rettigheder. Der er i notatet ingen oplysninger om hvad Bakkegården

udbetaler i form af tøjpenge og arbejdsdusør til de unge. Organisationsplanen som jeg fik tilsendt forud for inspektionen, indeholder kommunernes (og amternes) taksttabel – vederlag/satser – gældende for år 2005.

Det fremgår af tabellen at arbejdsdusør pr. uge udgør 721 kr. En af mine medarbejdere har imidlertid noteret at det under inspektionen blev oplyst at arbejdet på værkstederne er akkordarbejde, jf. også pkt. 3.9. ovenfor.

Jeg forstår på amtets brev af 3. august 2006 at der ikke er tale om akkordarbejde i traditionel forstand. Jeg beder om nærmere oplysninger om Bakkegårdens udbetaling af tøjpenge og eventuel bonus til de unge.

De nævnte beskæftigelsestilbud giver mig i øvrigt ikke anledning til bemærkninger.

Der er tilknyttet tre lærere til institutionen; hver ansat på fuld tid svarende til 18 ugentlige undervisningstimer. Bakkegårdens skole tilbyder undervisning til de unge primært i læsning, skrivning, regning og sprog, men også i andre fag som ikke på samme måde er forbundet med tidligere nederlag for de unge, fx historie og religion. Alle der vil, modtager undervisning, men der var på tidspunktet for inspektionen en kø af unge som ønskede mere undervisning end Bakkegården var i stand til at tilbyde.

Jeg beder Bakkegården oplyse om dette stadig er tilfældet.

Undervisningen foregår som eneundervisning i afdelingernes skolestuer. Dette skyldes at de unge har svært ved den traditionelle holdundervisning fordi de herigennem nemt kommer til at afsløre over for de andre unge hvis deres skolekundskaber er dårlige. De færreste af de unge har gode skolekundskaber –

herunder og især på det skriftlige område – men de fleste unge er som allerede antydnet indstillet på at indhente det forsømte mens de er på institutionen.

Det blev under inspektionen oplyst at lærerne ikke kun underviser, men også indgår i Bakkegårdens arbejde i øvrigt.

Jeg beder Bakkegården om en udtalelse om hvorledes dette harmonerer med oplysningen om at der på tidspunktet for inspektionen var en kø af unge som ønskede mere undervisning end Bakkegården kunne tilbyde.

6. Fritidsaktiviteter og fællesskab

I fritiden er der mulighed for forskellige aktiviteter på afdelingerne. Alle afdelinger har ifølge notatet fra 2004 medarbejdere som kan undervise i læder- og sølvarbejde. De unge har også mulighed for at lave hjemmelavede bolcher og andre former for slik. Af det nævnte notat fremgår det at ”kun økonomien, fantasien, medarbejdernes kvalifikationer og sikkerhedshensyn sætter grænser for valget af aktiviteter på Bakkegården”.

Jeg beder institutionen om at oplyse om og i bekræftende fald hvilke fritidsaktiviteter der kan foregå på værkstederne om aftenen.

De indendørs aktivitetsmuligheder i fritiden omfatter fodboldspil, forskellige brætspil, PlayStation og tv/video.

Det fremgår af Bakkegårdens velkomstmappe til eleverne som indgår i organisationsplanen, at det af sikkerhedsmæssige grunde ikke er muligt for de unge at få adgang til internettet.

Jeg beder Bakkegården om at oplyse om dette gælder undtagelsesfrit og således også de unge der ikke har besøgs- og brevkontrol. Jeg beder endvidere alt efter svaret herpå Bakkegården om at oplyse om der er fastsat retningslinjer

for brugen af computere så det sikres at alle de unge der ønsker det, kan få adgang hertil.

De unge har som nævnt radio/cd-afspiller og tv på værelserne, men ikke video/dvd. Der er fælles tv og video/dvd-afspillere på hver afdeling. Om aftenen indtil kl. 22.30 (fredag og lørdag dog kl. 23.30) – og i forbindelse med frokostpausen midt på dagen – kan de unge se tv i opholdsstuen. De unge kan endvidere låne video- og dvd-film i kontoret på Huset der står for administrationen af Bakkegårdens video og dvd-film. Udlånet foregår på den måde at hver afdeling har tre ”kort” som kan ombyttes med en dvd/video.

Jeg forstod under inspektionen at Bakkegården har et forbud mod at der vises film fra andet end institutionens eget videotek, dette for at sikre at fx hård vold eller porno ikke vises på Bakkegården. Jeg forstod samtidig at der ikke er tilsvarende restriktioner for så vidt angår blade og magasiner. Jeg beder Bakkegården oplyse om jeg har forstået ovenstående rigtigt.

Således som dagligdagen på Bakkegården er beskrevet i notatet af december 2004 om Bakkegårdens sikrede afsnit, synes de unge på Bakkegården umiddelbart at være afskåret fra at se tv efter sengetid (også på deres eget værelse).

Jeg beder også Bakkegården om at oplyse om dette er rigtigt forstået.

Det fremgår af rapporten vedrørende inspektionen den 9. december 2002 af den sikrede institution Stevnfortet at de unge der ønsker at se tv og video om aftenen, skal være oppe om morgenen inden kl. 8.30. Hvis dette ikke er tilfældet, fratages de unge adgangen til at se tv, spille PlayStation mv. næste aften.

Hvis de unge på Bakkegården i lighed med de unge på Stevnfortet har mulighed for at se tv efter sengetid, beder jeg Bakkegården om at oplyse hvorledes det sikres at de unge er oppe næste dags morgen.

Det materiale som jeg har modtaget, ses umiddelbart ikke at indeholde oplysninger om prisen for at have tv på værelset/leje tv.

Om det skal forstås således at dette er gratis for de unge, fremgår således heller ikke. Jeg beder Bakkegården om oplysning herom. Jeg beder endvidere – i givet fald – Bakkegården om at oplyse hvad et eventuelt overskud på kontoen bruges til.

Det fremgår af velkomstmappen til eleverne at de unge ikke har mulighed for at medbringe deres eget fjernsyn, og at det ikke er tilladt for de unge at have PlayStation på værelset.

Et par af de unge som jeg talte med under inspektionen klagede over det – efter de pågældendes opfattelse – relativt beskedne antal TV-stationer som Bakkegården kan modtage. De pågældende ønskede især gerne at der bliver mulighed for at se TV3+, Viasatsport og TV1000.

Det blev under den afsluttende samtale med ledelsen oplyst at Bakkegården har mulighed for at tage 14 forskellige kanaler og at det ikke alene er op til Bakkegården, men hviler på fællesantenne-/grundejerforeningen Annebergparkens beslutning hvilke kanaler der skal prioriteres. Amtet har den 3. august 2006 oplyst at udbuddet af tv-kanalerne er udvidet med 3 kanaler (Kanal 5, MTW 1 W og Kanal 3+).

De unge kan også bruge motionsrummene i deres fritid, men det forudsætter – som allerede nævnt – at der er en ansat til stede.

Af udendørs aktiviteter kan nævnes boldspil på det største af gårdtursarealerne.

Som tidligere nævnt råder Bakkegården også over et klatretårn – som noget helt særligt. Det fremgår af organisationsplanen for Bakkegården, instruks nr. 9 (om brug af klatretårnet), at klatreudstyret står på afdelingen Gården (i en rygsæk med teksten ”Løsninger for Livet”), og at der skal føres dagbog hver gang tårnet har været i brug. Det fremgår endvidere af den meget udførlige instruks at soloklatring i tårnet er forbudt.

Jeg beder Bakkegården om nærmere oplysninger om de unges brug af klatretårnet, og hvilken betydning klatretårnet har for de unge – fysisk og psykisk.

Jeg anmoder endvidere Bakkegården om at oplyse om og - i givet fald – i hvilket omfang de unge har mulighed for at komme på ture ud af huset, herunder løbeture i skoven.

Under min inspektion den 7. december 2001 af Koglen tilkendegav denne institution at den var usikker på om grønne udgange fortsat ville være en mulighed efter den ændring af klientellets sammensætning som forventedes at følge af den nye ungdomssanktion. Koglen anførte at hvis der er unge i institutionen som ikke kunne leve op til det ansvar som følger af de frie forhold på de grønne udgange, ville det nødvendigvis få konsekvenser for de øvrige unge i institutionen.

Jeg beder Bakkegården om at oplyse om de unge der indtil videre har været anbragt i institutionen på grundlag af straffelovens § 74 a, har givet anledning til (særlige) problemer.

Det materiale som jeg har fået, ses umiddelbart ikke at indeholde oplysninger om afholdelse af elevmøder.

Jeg beder Bakkegården om oplysning herom – og herunder hvilken indflydelse de unge har på hvorledes hverdagen forløber i institutionen.

Det fremgår af det skriftlige materiale som jeg har modtaget, at Bakkegården lægger stor vægt på at de unge får sund mad mens de er i institutionen. Det fremgår endvidere af beskrivelsen af døgnrytmen på Bakkegården i notatet fra december 2004 at "[i]ngen ung på Bakkegården bør gå sulten...i seng". Umiddelbart synes de unge ikke at have mulighed for at spise andet mad end den mad som "tjansen" tilbereder sammen med personalet.

Jeg beder Bakkegården om at oplyse hvilken indflydelse de unge har på madplanen og hvorledes der forholdes i forhold til de unge som ikke bryder sig om maden – konkret og generelt.

7. Kontakt til omverdenen mv.

7.1. Besøg

For så vidt angår unge der er anbragt i en sikret institution på grundlag af § 7, nr. 1-3, i magtanvendelsesbekendtgørelsen (socialpædagogisk grundlag), findes der regler om samvær og kontakt mellem forældrene og barnet i § 57 i lov om social service og pkt. 207 i vejledning nr. 10 af 3. februar 2006 om særlig støtte til børn og unge. Vejledningens pkt. 207 indeholder tillige regler om de unges kontakt med andre end forældrene.

Politiet kan i forhold til de unge der er anbragt i varetægtssurrogat, træffe beslutning om nægtelse af eller kontrol med besøg (som kan indbringes for retten til prøvelse) og om kontrol med brevveksling og telefonsamtaler eller anden kommunikation, jf. retsplejelovens §§ 771-773, § 108, stk. 4 i lov om social service og magtanvendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 3. Kontrol med brevveksling og telefonsamtaler eller anden kommunikation kan i øvrigt kun ske hvis der foreligger en afgørelse herom fra børn- og ungeudvalget, jf. § 108, stk. 2, i lov om social service. Bestemmelsen var tidligere gengivet i magtanven-

delsesbekendtgørelsen (§ 14 i bekendtgørelse 620/2001), men bestemmelsen ses ikke at være gengivet i den nugældende bekendtgørelse (bekendtgørelse 1309/2004). Jeg sigter hermed til at bestemmelserne i den nugældende bekendtgørelses § 4 (om kontrol med brevveksling og telefonsamtaler mv.) kun gælder i ikke sikrede afdelinger (jf. kapiteloverskriften).

Jeg går umiddelbart ud fra at dette ikke har været tilsigtet, og jeg beder derfor Socialministeriet om en udtalelse herom.

I det skriftlige materiale som jeg har modtaget i forbindelse med inspektionen, og som jeg i øvrigt har kunnet finde frem til, er der kun sporadiske oplysninger om de unges muligheder for at modtage besøg mens de er anbragt på Bakkegården.

Det fremgår således af servicedeklarationen for Bakkegården der som nævnt sidst er opdateret den 19. januar 2005, at de unge, der ikke er underlagt besøgs- og brevkontrol af politiet, om aftenen og i weekender kan modtage besøg af familie og evt. kæreste. Besøgstiden er: hverdage kl. 19-21 samt søn- og helligdage kl. 16-21 (servicedeklarationen indgår også i Bakkegårdens organisationsplan).

Om besøg fremgår endvidere følgende af instruks nr. 4 (vedr. tilsyn) i Bakkegårdens organisationsplan:

”Besøgende: Kun forældre, søskende og ressourcepersoner. Hvis kæreste og venner, tages det op til vurdering i hvert enkelt tilfælde”

Denne instruks er udstedt den 23. maj 2002 og er således ældre end oplysningerne om besøg på hjemmesiden.

Jeg beder Bakkegården om nærmere oplysninger om de unges muligheder for at modtage besøg – og herunder navnlig om de unges muligheder for at få besøg af deres eventuelle kæreste.

Jeg kan til orientering for Bakkegården oplyse at Den sikrede institution Koglen bl.a. har anført følgende i forbindelse med opfølgningen af inspektionen den 7. december 2001 (gengivet i opfølgingsrapport nr. 2 af 19. januar 2006):

”Som følge af indhøstede erfaringer med besøg af kærester til de unge har Koglen i foråret 2004 ændret praksis på dette område:

Det er som udgangspunkt ikke muligt at modtage besøg af kærester. Kærester sidestilles med venner.

Bestemmelsen er begrundet i hensynet til Koglens mulighed for kontrol af indførsel af forbudte stoffer, våben, mobiltelefoner og lignende.

Ofte er de anbragtes kærester selv i konflikt med loven eller har et aktivt misbrug.

Hensynet til de unge piger, der risikerer at blive udsat for pression af de anbragte.

Desuden vurderes det, at de unge er anbragt i så relativt korte perioder, at det ikke er ødelæggende for sunde forhold.

Der kan under visse omstændigheder dispenseres fra denne bestemmelse.

De unge skal således ikke vælge, om de vil have besøg af en kæreste eller af familien.

...

Koglen er for tiden ved at lave en pjece til forældre indeholdende bl.a. information om besøg m.v. Koglen er desuden ved at færdiggøre institutionens hjemmeside, som ligeledes vil indeholde information om besøg m.v.”

I opfølgingsrapport nr. 2 anførte jeg følgende herom:

”Af Koglens hjemmeside fremgår bl.a. følgende om besøg:

’Besøg kan finde sted en gang om ugen i op til 2 timer ad gangen. Overvåget besøg dog 1 time.

På Koglen mener vi, at besøg bør være forbeholdt forældre, søskende, bedsteforældre eller andre nærtstående familiemedlemmer. Besøg af andre personer end de ovenfor nævnte kan finde sted efter en konkret vurdering i den enkelte situation.

...

Antallet af besøgende til hvert besøg er afhængig af en individuel vurdering begrundet i bl.a. pladsmæssige forhold og hensynet til Koglens ressourcer.’

Jeg har noteret mig det oplyste – og har herunder noteret mig at Koglen ikke har skriftlige regler om besøg (udover hvad der fremgår af hjemmesiden, jf. citatet ovenfor, og eventuelt af en oplysningspjece til forældrene).

Jeg har endvidere noteret mig at Koglen lægger vægt på at det er familiemedlemmer – og ikke kærester eller venner – der aflægger besøg hos de unge, at Koglens forbud (som dog ikke er undtagelsesfrit) mod besøg af kærester og andre som ikke er omfattet af den nærmeste familie, er begrundet dels i hensynet til de (kvindelige) kærester selv (hensynet til at disse ikke udsættes for pression fra de anbragte unges side), dels i sikkerhedsmæssige forhold (frygt for indsmugling af forbudte stoffer, våben og mobiltelefoner mv.).

I andre tilsvarende institutioner søges de sikkerhedsmæssige hensyn tilgodeset ved en forhåndsgodkendelse af den/de besøgende, men denne mulighed bliver efter det oplyste ikke benyttet af Koglen.

Hverken Ringkjøbing Amt eller Socialministeriet har forholdt sig til ovenstående oplysninger.

Inden jeg foretager mig mere på dette punkt, beder jeg om at amtet og ministeriet udtrykkeligt tager stilling til om ovenstående indskrænkninger i de unges muligheder for at modtage besøg som anbragt på Koglen – herunder de unge som er anbragt på Koglen i vareretægtsurrogat uden brev- eller besøgskontrol – er saglige (og herunder i overensstemmelse med det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip).”

Jeg har endnu ikke modtaget svar herpå fra Ringkjøbing Amt og Socialministeriet.

Det blev under inspektionen af Bakkegården oplyst at besøgene finder sted i afdelingens skolestue eller på den unges værelse, men at Bakkegården har planer om at indrette et fælles besøgslokale/ besøgslokaler for alle afdelinger.

Jeg beder om nærmere oplysninger om disse planer.

Under den tidligere nævnte inspektion den 23. marts 2004 af Den nye Ungeinstitution Grenen blev det oplyst at der forud for første besøg skal indhentes en besøgstilladelse, og at der i almindelighed kun bliver givet tilladelse til seks besøgende i alt. Der tillades endvidere som udgangspunkt højst tre besøgende ad gangen. På grund af pladsforholdene i institutionen afvikles der maksimalt to besøg på en gang. Besøg må kun finde sted i besøgstiden. På den måde søges det sikret at de øvrige planlagte aktiviteter ikke forstyrres.

Jeg beder om oplysning om hvorvidt Bakkegården har tilsvarende regler om bl.a. antallet af besøgende til den enkelte unge og til de unge samtidig således som det er tilfældet på Grenen.

Hvad spørgsmålet om pårørendes anmodninger om besøgstilladelse angår, oplyste Bakkegården under inspektionen at politiet som udgangspunkt bliver spurgt hvorvidt en tilladelse efter politiets opfattelse vil være en god idé, og at Bakkegården – hvis politiet oplyser at en besøgstilladelse til ansøgeren kan give problemer – giver de pågældende et afslag.

Som jeg også anførte under inspektionen, er det Bakkegården og ikke politiet som har kompetencen til at træffe afgørelse om tilladelse til den pågældende til at besøge (en af) de unge som ikke har besøgs- og brevkontrol. Såvel den eventuelt kommende besøgende som den unge besøget angår, vil normalt være part i (besøgs)sagen.

Jeg beder på baggrund af Bakkegårdens oplysninger under inspektionen om en udtalelse fra amtet.

Jeg beder endvidere Bakkegården om nærmere oplysninger om Bakkegårdens sagsbehandling, herunder i hvilket omfang afgørelsen om afslag på besøgstilladelse meddeles parterne i (besøgs)sagen skriftligt. Til belysning af Bakkegårdens sagsbehandling af disse sager, beder jeg Bakkegården om at låne mig de sager om afslag på besøgstilladelse som Bakkegården har oprettet og truffet afgørelse i efter tidspunktet for inspektionen (gerne i kopi). Hvis der er mere end fem sager, beder jeg dog kun om at modtage de seneste fem sager forud for tidspunktet for Bakkegårdens modtagelse af den foreløbige rapport.

Delvist i tilknytning til det som jeg har anført ovenfor, kan jeg til orientering for Bakkegården oplyse at ombudsmanden i rapporten om inspektionen den 23. marts 2004 af Grenen bl.a. har udtalt følgende:

”Under inspektionen blev det oplyst at tidligere straffede ikke kan få tilladelse til at besøge en ung på Grenen, men at der dog gøres undtagelser herfra hvis der er tale om den unges forældre. Begrundelsen herfor er at institutionen ønsker at undgå kriminel snak/påvirkning i forbindelse med besøg. Det blev i den forbindelse oplyst at institutionen kun får oplysninger om hvorvidt den der anmoder om besøg, er straffet, men ikke om hvad vedkommende er straffet for. Oplysningerne indhentes telefonisk fra politiet, men institutionen taler eventuelt efterfølgende herom med den der anmoder om besøg, og forholder sig på denne baggrund konkret til de modtagne oplysninger.

Som jeg tilkendegav under inspektionen, må der i hvert enkelt tilfælde foretages en konkret vurdering af om besøgstilladelse skal afslås, og det forhold at en person er straffet, kan således ikke i sig selv begrunde afslag på besøgstilladelse. Afgørelsen skal træffes på et fuldt ud tilstrækkeligt oplysningsgrundlag.

Jeg går ud fra at institutionen i overensstemmelse hermed fremover vil indhente oplysninger ikke kun om hvorvidt den der ansøger om besøg, er straffet, men tillige om hvad de pågældende er straffet for, og på grundlag heraf vil foretage en konkret vurdering af om ansøgningen om besøg skal afslås. Jeg går ud fra at institutionen i

den forbindelse vil overveje fremover at indhente oplysningerne skriftligt i stedet for mundtligt i form af en udskrift fra registret. Hvis oplysningerne fortsat indhentes mundtligt, går jeg ud fra at institutionen gør notat om de oplysninger der fås fra politiet (og fra de besøgende). Jeg henviser til offentlighedslovens § 6.

Jeg beder om at modtage underretning om institutionens fremtidige fremgangsmåde for så vidt angår indhentelse af oplysninger om besøgende hos politiet, herunder om der eventuelt fastsættes interne retningslinjer herom.”

Grenen har i forbindelse med opfølgningen af inspektionen bekræftet at der i hvert enkelt tilfælde foretages en konkret vurdering, og at der ikke gives afslag alene fordi en person er straffet. Grenen har ligeledes bekræftet at afgørelsen i fremtiden træffes på et fuldt ud tilstrækkeligt oplysningsgrundlag hvilket efter det oplyste som hovedregel vil betyde at Grenen med ansøgerens tilladelse indhenter en udskrift fra kriminalregisteret om hvorvidt den pågældende er straffet, og i givet fald hvad ansøgeren er straffet for. Grenen har endvidere oplyst at der vil blive gjort notat herom i de undtagelsestilfælde hvor oplysningerne bliver indhentet mundtligt.

Ombudsmanden har i opfølgingsrapport af 29. april 2005 noteret sig det oplyste.

7.2. Telefonering

Det fremgår af velkomstmappen til de unge på Bakkegården at institutionen har regler for ”telefonering, tidspunkter, priser mv.”, og at de unge kan få reglerne oplyst af personalet.

Jeg beder Bakkegården om oplysninger om de unges kontakt til omverdenen i form af telefonsamtaler – og herunder om tidspunkter og priser. Jeg beder også om nærmere oplysninger om Bakkegårdens praksis for overvågning af samtaler der føres af de unge som ikke har besøgs- og brevkontrol.

7.3. Udgang

Institutionens leder kan med samtykke fra politiet meddele unge der er anbragt i varetægtssurrogat, tilladelse til ledsaget udgang for et kortere tidsrum når der foreligger ”særlige omstændigheder hos den unge der taler derfor”, jf. magtanvendelsesbekendtgørelsens § 10, stk. 4 (i den tidligere bekendtgørelse kunne der meddeles tilladelse til udgang når der var et ”uafviseligt behov herfor”). Denne bestemmelse i magtanvendelsesbekendtgørelsen er en gengivelse af den grundliggende bestemmelse herom i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 200 af 25. marts 2004 om udgangstilladelse mv. til personer, der er anbragt i hospital eller institution i henhold til strafferetlig afgørelse eller i medfør af farlighedsdekret. Justitsministeriets bekendtgørelse (af Bakkegården kaldet udgangsbekendtgørelsen, jf. Bakkegårdens klagevejledning til eleverne) har jeg omtalt nærmere nedenfor.

Mulighederne for udgang for de unge varetægtssurrogatanbragte synes med den nye formulering umiddelbart at være blevet bedre. En tilladelse forudsætter dog som allerede nævnt (fortsat) samtykke fra politiet.

Bekendtgørelsen (200/2004) indeholder også regler for udgang til unge der er idømt ungdomssanktion og anbragt i sikret afdeling. Bekendtgørelsen er udstedt af justitsministeren med hjemmel i (bl.a.) straffelovens § 74 a, stk. 4, og efter forhandling med socialministeren. Bemyndigelsen i straffelovens § 74 a, stk. 4, er først med udstedelsen af denne bekendtgørelse blevet udnyttet.

Reglerne om udgang til unge der er idømt ungdomssanktion og anbragt i sikret afdeling er følgende:

”§ 4. For personer, der er anbragt i en sikret afdeling på en døgninstitution for børn og unge som led i en dom efter straffelovens § 74 a, træffer lederen af den sikrede afdeling afgørelse om udgang

- 1) uden ledsagelse uden for afdelingens område af højst 3 timers varighed inden for samme døgn,
- 2) med ledsagelse, herunder af nærstående, uden for afdelingens område af mere end 3 timers varighed uden overnatning, når tilladelserne gives enkeltvis, og
- 3) med henblik på uopsættelig indlæggelse på hospital. Den politimester (Politidirektøren i København), i hvis kreds sagen er behandlet, underrettes herom.

Stk. 2. For de i stk. 1 nævnte personer træffer politimesteren (Politidirektøren i København) afgørelse om udgang

- 1) uden ledsagelse uden for afdelingens område i mere end 3 timer, men uden overnatning,
- 2) med ledsagelse, herunder af nærstående, uden for afdelingens område af mere end 3 timers varighed uden overnatning, når der er tale om en generel tilladelse,
- 3) med en eller flere overnatninger til besøg hos pårørende eller lignende,
- 4) til arbejde m.v. om dagen uden for afdelingens område, og
- 5) med henblik på indlæggelse udenfor de i stk. 1, nr. 3, nævnte tilfælde.

Stk. 3. Statsadvokaten træffer afgørelse om udgange, der ikke er omfattet af stk. 1 og 2.

Stk. 4. Afgørelser efter stk. 2 og 3 træffes efter indstilling fra lederen af den sikrede afdeling.

§ 5. Ved afgørelsen af, om der bør gives tilladelse til udgang m.v., skal der – ud over hensynet til den socialpædagogiske behandling – navnlig lægges vægt på hensynet til retssikkerheden, herunder om der er risiko for, at den dømte i forbindelse med udgang vil begå ny kriminalitet, undvige eller på anden måde misbruge udgangstilladelsen.

Stk. 2. Udgang efter § 4, stk. 1, nr. 1 og 2, og § 4, stk. 2, nr. 1-4, kan tidligst meddeles efter 30 dages ophold i den sikrede afdeling. Dette gælder også i tilfælde, hvor den dømte tilbageføres til den sikrede afdeling.

Stk. 3. Når særlige omstændigheder taler derfor, kan statsadvokaten fravige den i stk. 2 fastsatte tidsfrist. § 4, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse.

§ 6. Tilladelse til udgang betinges af, at den dømte under udgangen ikke begår strafbart forhold eller i øvrigt misbruger udgangstilladelsen.

Stk. 2. Tilladelsen kan endvidere betinges af andre vilkår, som findes formålstjenlige for at undgå misbrug, herunder at den dømte

- 1) ikke indtager alkohol eller euforiserende stoffer under udgangen,
- 2) ved tilbagekomsten medvirker til en alkoholtest eller afgiver en urinprøve, eller
- 3) ikke tager ophold andre steder end på udgangsadressen.

Stk. 3. Hvor lovovertrædelsens grovhed og karakter eller hensynet til den forurettede tilsiger det, kan der fastsættes vilkår om, at den dømte ikke må besøge bestemte steder eller opsøge bestemte personer.”

Magtanvendelsesbekendtgørelsen indeholder i § 10, stk. 5, en henvisning til disse regler.

Som det fremgår af citatet ovenfor, følger det af de fastsatte regler at der ikke kan træffes afgørelse om udgang til unge der er idømt ungdomssanktion – såvel begunstigende som bebyrdende – uden at lederen af den sikrede afdeling/institution har været inddraget på den ene eller anden måde.

For så vidt angår unge der anbringes i fx en sikret institution efter straffuldbyrdelseslovens § 78, stk. 2, med henblik på afsoning, bemærker jeg at det fremgår af pkt. 24 i Direktoratet for Kriminalforsorgens vejledning nr. 68 af 5. juli 2002 om anbringelse af dømte i institution mv. uden for fængsel eller arresthus at der i de tilfælde hvor der findes et regelsæt på institutionen, ved anbringelsen fastsættes vilkår om at den dømte undergiver sig disse regler. Er der ikke fastsat bestemte regler gældende for de personer der har ophold på stedet, fastsættes bl.a. vilkår om at den dømte kun forlader institutionen efter forudgående aftale med personalet, at den dømte kun forlader institutionen med ledsagelse af personalet, eller at den dømte kun forlader institutionen efter personalets nærmere bestemmelse, dog ikke i videre omfang end svarende til reglerne om udgang fra åbent fængsel. (Der er ikke regler om udgang til afsonere i magtanvendelsesbekendtgørelsen, men i § 10, stk. 3, er der regler om placering af sådanne unge uden for afdelingen i en kortere periode).

Jeg anmoder Bakkegården om at oplyse hvilke regler og hvilken praksis der følges med hensyn til udgang til unge der er anbragt på institutionen efter straffuldbyrdelseslovens § 78, stk. 2, og unge der er anbragt på socialpædagogisk grundlag. Hvis der foreligger noget skriftligt herom, beder jeg om kopi heraf.

Det fremgår af § 14, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 200 af 25. marts 2004 at afgørelsen fra institutionens leder efter bekendtgørelsens § 4, stk. 1 (udgang til unge der er idømt ungdomssanktion), og § 7, stk. 3 (udgang til unge der er anbragt i varetægtssurrogat), ikke kan påklages. Politimesterens afgørelser efter § 4, stk. 2, kan påklages til statsadvokaten hvis afgørelse ikke kan påklages, jf. § 14, stk. 3. Statsadvokatens afgørelse i første instans efter bekendtgørelsens § 4, stk. 3, kan påklages til Rigsadvokaten hvis afgørelse ikke kan påklages, jf. § 14, stk. 2.

Ovennævnte klageregler er – dog kun for så vidt angår unge der er idømt ungdomssanktion – medtaget i Bakkegården's organisationsplan (under overskriften klagevejledning elever). Denne del af organisationsplanen er udfærdiget/opdateret den 1. januar 2005. Det fremgår af forordet til organisationsplanen at den ajourføres en gang om året (i januar måned).

Af klagevejledningen til eleverne fremgår bl.a. følgende om klager over politiet (generelt):

”Klager over politimesterens afgørelse gives til statsadvokaten.
Klager over statsadvokatens afgørelse gives til Rigsadvokaten.”

Teksten kan efter min opfattelse nemt misforstås derved at klager over politiet kan behandles i tre instanser (og ikke kun af politimesteren og statsadvokaten).

Jeg går ud fra at dette er utilsigtet, og jeg henstiller til Bakkegården at præcisere teksten i forbindelse med den næste revision af organisationsplanen. Jeg henstiller endvidere til Bakkegården at institutionen i samme forbindelse medtager de klageregler der gælder for varetægtssurrogatanbragte.

Jeg beder Bakkegården om at oplyse hvad mine henstillinger fører til.

8. Euforiserende stoffer mv.

Det fremgår af Bakkegårdens organisationsplan (instruks nr. 5 vedr. alkohol på arbejdspladsen og nr. 7 vedr. brug af euforiserende stoffer) at der ikke må indtages alkohol eller stoffer på institutionen eller under ture og projekter med unge uden for Bakkegårdens matrikler. Alkoholforbuddet gælder dog ikke undtagelsesfrit. Ved særlig mødevirksomhed og i forbindelse med festligheder kan forstanderen give tilladelse til at der må indtages alkohol.

Disse regler er direkte rettet til Bakkegårdens medarbejdere, men jeg går selvfølgelig ud fra at reglerne også gælder for de unge.

Under inspektionen den 7. december 2001 af den sikrede institution Koglen blev det oplyst at de ansatte på Koglen heller ikke må lugte af alkohol når de møder på arbejde. Det fremgår også af det pågældende afsnit i medarbejderhåndbogen at hvis der undtagelsesvist ved særlige lejligheder er blevet serveret alkohol for medarbejderne, må der ikke serveres for de medarbejdere ”som senere samme dag skal møde elever, forældre, plejefamilier, sagsbehandlere m.v.”.

Jeg går på baggrund af den måde som de ovenfor nævnte instrukser fra Bakkegården er formuleret på ud fra at Bakkegårdens regler skal forstås på samme måde som de regler der gælder for Koglen. Jeg beder Bakkegården om at oplyse om dette er rigtigt forstået.

Under inspektionen blev det oplyst at Bakkegården ikke har egentlige problemer med alkohol. Derimod lykkes det en gang imellem for nogle af de unge at få euforiserende stoffer smuglet ind ved besøg – også fra forældrene – eller i forbindelse med retsmøder. Bakkegården lægger meget vægt på at følge en konsekvent praksis på dette område og anmelde ethvert fund til politiet.

Om mulighederne for kontrol oplyste Bakkegården at personalet ikke har hjemmel til at kropsvisitere de unge, men at de unges værelser bliver ransaget hvis personalet får en konkret mistanke om at en ung gemmer euforiserende stoffer på værelset.

Jeg kan til orientering for Bakkegården oplyse at der i opfølgingsrapporten vedrørende inspektionen den 23. marts 2004 af Grenen er anført følgende i tilknytning til spørgsmålet om euforiserende stoffer:

”I Grenens håndbog var en udateret kopi af et brev fra amtet hvori det er anført at der ikke er hjemmel i serviceloven til at ransage de unges værelser. Det er dog samtidig anført at kommunen ved at anbringe en ung på en døgninstitution overdrager en del af sit tilsyn efter servicelovens § 55, stk. 1, til institutionen, og at det ud fra almindelige rimelighedsbetragtninger og døgninstitutionens bistandsudøvelse er i orden at ransage den unges værelse ved mistanke om at pågældende har øl, spiritus, stoffer, våben eller tyvekoster på sit værelse. Det fremgår endvidere at dette var drøftet med Socialministeriet der var enig heri.

Som svar på min anmodning i kursiv i den foreløbige rapport til Socialministeriet om en udtalelse herom, anførte ministeriet i ministeriets tidligere udtalelse af 2. september 2004 følgende:

’... Det bemærkes hertil, at ministeriet ikke fører notater over al den generelt vejledende virksomhed, ministeriet giver til borgere og offentlige myndigheder.

Ministeriet har i forbindelse med den generelt vejledende virksomhed over for flere tilkendegivet, at der ikke i bekendtgørelsen er hjemmel til at foretage ransagning. Bistandsudøvelsen i de enkelte institutioner sker på driftsherrens, i dette tilfælde Århus Amts, ansvar.

Ministeriet har generelt vejledende, muligvis i forhold til Århus Amt, tilkendegivet, at der af ordensmæssige grunde måtte antages at være en vis adgang til de unges værelse. En rengøring foretaget af den unge og en fra personalet i samarbejde kunne måske være en fremkommelig mulighed.’

Jeg anmodede amtet om nærmere at redegøre for grundlaget for amtets opfattelse som den er udtrykt i ovennævnte udaterede brev vedrørende spørgsmålet om ransagning.

Jeg tilkendegav desuden at jeg ingen bemærkninger havde til Socialministeriets opfattelse hvorefter der af ordensmæssige grunde må antages at være en vis adgang til de unges værelser, men jeg bad Socialministeriet om at uddybe det anførte om at '[e]n rengøring foretaget af den unge og en fra personalet i samarbejde ... måske [kunne] være en fremkommelig mulighed.'

Amtet har oplyst at det udaterede brev er et internt notat hvilket beklageligvis ikke fremgår tydeligt. Grenen har oplyst at notatet er udtaget af håndbogen.

Amtet har videre oplyst at amtet ikke har udarbejdet eller udsendt generelle retningslinjer til amtets døgninstitutioner om ransagning/adgang til de unges værelser. Amtet har herefter anført følgende:

'Amtet finder ikke, at der er lovhjemmel til, at en institution kan foretage ransagning af de unges værelser. Amtet finder imidlertid, at det kan være nødvendigt og hensigtsmæssigt, at en institution har en vis adgang til de unges værelser, hvorfor amtet afventer Socialministeriets uddybende udtalelse om muligheden herfor.'

Socialministeriet har i ministeriets udtalelse af 14. februar 2005 anført følgende:

' ...

Den citerede sætning indeholder en tilkendegivelse om, at rengøring foretaget af den unge og en fra personalet i fællesskab antages at have en generel præventiv virkning over for unge med hensyn til at opbevare euforiserende stoffer m.v. på værelset. Samtidig kan der ved personalets adgang til den unges værelse tages hensyn til den unges retsfølelse, ved at den unge er til stede ved adgangen til værelset.

Som bekendt har ministeriet efter hidtidig praksis lejlighedsvis aflagt de sikrede institutioner besøg. Dagligdagen har været drøftet, herunder at de unge kan stille sig kritiske over for, hvis en eller flere fra personalet opholder sig alene i den unges værelse, hvor den unge har sine personlige ting.

Der var ikke på tidspunktet for inspektionen af Grenen hjemmel i dagældende bekendtgørelse om magtanvendelse til at foretage ransagning af den unges værelse. Med hensyn til fremtidige muligheder for at foretage ransagning er der med den nye bekendtgørelse om magtanvendelse, nr. 1309 af 14.12.2002, der er trådt i kraft den 1. januar 2005, ikke tilvejebragt hjemmel dertil.'

Med den bemærkning at personalet i forbindelse med rengøring sammen med (og efter aftale med) en ung af den unges værelse ikke må foretage undersøgelser der har karakter af ransagning, har jeg noteret mig det oplyste.”

Under henvisning til det som Socialministeriet har anført i forbindelse med opfølgningen af inspektionen af Grenen, og hvorefter institutionen – i modsætning til politiet – ikke har hjemmel til at foretage ransagning af de unges værelser, beder jeg Vestsjællands Amt om en udtalelse om Bakkegårdens praksis om ransagning af de unges værelser ved konkret mistanke.

9. Vold mv.

Bakkegården har i organisationsplanen (for 2005) der som nævnt revideres en gang om året, udstukket en politik for håndtering af tilfælde af vold på Bakkegården. Politikken der er nedfældet af personalets tillidsrepræsentant, vedrører vold mod personalet. Dokumentet skal sammenholdes med et ”Notat om voldelige episoder” som er indsat i organisationsplanen umiddelbart herefter. Tyngden i Bakkegårdens politik ligger på forebyggelsesområdet (”Hvad der har udløst episoden er en kilde til forståelse af, hvordan vi forebygger” og ”Det er vigtigt altid at huske at disse unge er anbragt for alvorlige forbrydelser og [at] personalet derfor altid skal være opmærksomme på stemningerne i huset”). Det fremgår i øvrigt af det nævnte materiale at institutionens ledelse eller den voldsramtes kolleger efter en voldssituation overtager ansvaret. Det er således ikke den voldsramte selv der afgør hvad der (videre) skal ske. Det samme gælder spørgsmålet om hvorvidt forholdet skal anmeldes til politiet. Ifølge notatet bør politianmeldelse af en ung altid ske i samarbejde med afdelingslederen.

Jeg beder Bakkegården om en udtalelse om i hvilket omfang Bakkegården praktiserer at anmelde tilfælde af vold mod personalet til politiet.

Det er også Bakkegårds sikkerhedsgruppe, og ikke den pågældende selv, der har pligt til at anmelde tilfældet til Arbejdstilsynet og Arbejdsskadestyrelsen.

I forbindelse med inspektionen af Grenen blev det oplyst at personalet dér undervises i selvforsvar mv.

Også på dette punkt beder jeg Bakkegården om yderligere oplysninger.

Personalet på Grenen er forpligtet til at foretage indberetning af tilfælde af vold til Århus Amt på et dertil indrettet skema som er udarbejdet af amtet. Kopi af skemaet skal sendes til amtet ved udgangen af måneden. Af det materiale som ombudsmandsinstitutionen modtog i forbindelse med denne inspektion (af Grenen), fremgik det at der i 2003 blev indberettet i alt otte tilfælde af vold mod personale.

Jeg har noteret mig at Bakkegården har udarbejdet en politik på området.

Jeg beder Vestsjællands Amt om at oplyse om også amtet har en politik på dette område, og på hvilken måde amtet følger med i omfanget af vold på Bakkegården.

Udover en enkelt ordveksling under rundgangen (i den lille gård) synes spørgsmålet om undvigelser ikke at være drøftet under selve inspektionen. Jeg har ovenfor under pkt. 3.8., i anden sammenhæng, spurgt om Direktoratet for Kriminalforsorgen har foretaget en sikkerhedsmæssig gennemgang af Bakkegården lige som det har været tilfældet på Koglen (og Grenen).

Jeg går i bekræftende fald ud fra at spørgsmålet om undvigelsesrisiko har været et centralt emne. Under alle omstændigheder beder jeg Bakkegården om nærmere oplysninger om tilfælde af undvigelser.

10. Købmandshandel

Så vidt jeg husker, har de unge på Bakkegården ikke mulighed for at købe diverse fornødenheder – i form af slik, sodavand og cigaretter mv. – inden for Bakkegårdens mure.

Jeg beder Bakkegården om at oplyse om dette er korrekt forstået.

11. Vejledning til de unge og forældrene om magtanvendelsesbekendtgørelsens regler mv.

Magtanvendelsesbekendtgørelsen indeholder som allerede nævnt i §§ 26 og 27 regler om at lederen af den sikrede afdeling/institution skal sikre sig at det anbragte barn/den unge og forældremyndighedens indehaver gøres bekendt med reglerne i bekendtgørelsen – og herunder bekendtgørelsens klageregler. Tilsvarende gælder adgangen til at rette henvendelse til det af Folketinget i henhold til grundlovens § 71, stk. 7, nedsatte tilsyn med personer der er underkastet administrativ frihedsberøvelse.

Bakkegårdens organisationsplan indeholder, som allerede nævnt, en klagevejledning til elever (s. 65f). Vejledningen er – for så vidt – meget omfattende. Om forholdene på Bakkegården (benævnt som sikkerhed og orden, fritidstilbud, arbejdstilbud forplejning mv.) og Bakkegårdens personale fremgår det af vejledningen at klage indgives til henholdsvis afdelingslederen (de nævnte forskellige forhold) og forstanderen (klager over personalet). Det fremgår endvidere at klagen – hvis den unge ikke er tilfreds med svaret i tilfælde af klage over de nævnte forskellige forhold – tillige forstanderens svar – kan indgives til Vestsjællands Amt som tilsynsførende med Bakkegården. Om Ankestyrelsen (tidligere Den Sociale Ankestyrelse) er det i vejledningen anført at styrelsen kan optage klager som skønnes af principiel eller generel betydning.

De særlige klageregler i magtanvendelsesbekendtgørelsens §§ 21, 23 og 24, stk. 1, er derimod – med en enkelt undtagelse – ikke nævnt i vejledningen til

eleverne. Ankestyrelsens rolle som (almindelig) klageinstans er fx alene nævnt i én forbindelse (børn- og ungeudvalgets beslutninger om brev- og besøgskontrol).

På baggrund af den måde som vejledningen er udformet på, går jeg ud fra at denne udgør Bakkegårdens eneste materiale til de unge om deres muligheder for at klage. Jeg beder på den baggrund Bakkegården om en udtalelse om i hvilken udstrækning vejledningen opfylder institutionens forpligtelse efter magtanvendelsesbekendtgørelsens §§ 26 og 27 til at vejlede de unge om deres muligheder for at klage.

Jeg bemærker samtidig at jeg er opmærksom på følgende passus i det tidligere nævnte notat om Bakkegårdens sikrede afsnit (fra december 2004):

”Der bør foreligge skriftlige klagevejledninger for de forskellige kategorier af anbragte unge, dels til udlevering til de unge dels til styrkelse af personalets muligheder for at give korrekt vejledning.”

Jeg beder endvidere om at Bakkegården i udtalelsen kommer ind på om vejledningens kanalisering af klagerne (internt i institutionen) er i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper.

Jeg beder desuden Bakkegården om at oplyse om og i givet fald på hvilken måde Bakkegården vejleder forældremyndighedens indehaver om magtanvendelsesbekendtgørelsen (og dennes klageregler).

12. Tilsyn

Amtsrådet har pligt til at føre tilsyn med hvordan de amtskommunale opgaver løses. Tilsynet omfatter både indholdet af tilbuddene og den måde opgaverne udføres på. Dette fremgår af retssikkerhedslovens § 39 (Lovbekendtgørelse nr.

847 af 8. september 2005 om retssikkerhed og administration på det sociale område).

Under inspektionen spurgte jeg til hvorledes amtets tilsyn er indrettet, og jeg bad om at få tilsendt et eksemplar af den tilsynsmanual som amtet oplyste at have udfærdiget.

Så vidt jeg kan se, har jeg ikke modtaget materiale fra amtet efter tidspunktet for inspektionen, og jeg gentager således min anmodning.

Hvis der foreligger yderligere generelt materiale om tilsynsfunktionen, beder jeg også om kopi heraf.

Jeg omtalte under inspektionen de problemer med tilsynets uvildighed som jeg og inspektionschefen er stødt på under tidligere inspektioner (bl.a. i forbindelse med inspektionerne af den sikrede institution Koglen og bostedet Bramsnæsvig). Amtets repræsentanter oplyste dertil at amtet – netop i lyset af inspektionen af ovennævnte bosted – har oprettet en særskilt tilsynsenhed.

Jeg beder om nærmere oplysninger om tilsynsenheden, og om amtets kontakt i øvrigt med Bakkegården.

Hvad angår amtets tilsyn med Bakkegårdens anvendelse af reglerne i magtanvendelsesbekendtgørelsen mv., henviser jeg til pkt. 13.7. Der er Bakkegårdens beskrivelse af kontakten med amtet også omtalt.

Socialministeriet skal, som tidligere nævnt, følge udviklingen inden for anvendelsen af de sikrede afdelinger og skal lejlighedsvis aflægge besøg på institutionerne, jf. magtanvendelsesbekendtgørelsens § 5, stk. 5. Denne opgave ligger som nævnt i pkt. 2 nu hos Styrelsen for Social Service.

Det fremgår af et notat som er dateret den 20. maj 2005/23. september 2005 og som er udfærdiget af amtet i forbindelse med et (orienterende) tilsynsbesøg på Bakkegården den 27. april 2005 at styrelsen har aflagt et tilsynsbesøg i januar måned 2005.

Jeg beder Socialministeriet om at oplyse om dette er det første tilsynsbesøg eller om der også på et tidligere tidspunkt har været ført tilsyn med Bakkegården fra departementets og/eller styrelsens side – eller eventuelt senere.

Jeg beder tillige om kopi af den rapport som efter det oplyste (amtets ovenfor nævnte notat) er udfærdiget efter tilsynet og som – tilsyneladende – er udleveret til Bakkegården.

13. Gennemgang af konkrete sager

I Socialministeriets bekendtgørelse om magtanvendelse over for børn og unge der er anbragt uden for hjemmet (magtanvendelsesbekendtgørelsen – tidligere bekendtgørelse 620/2001 nu 1309/2004) er der som nævnt i pkt. 2., bestemmelser om protokollering (skematilførsel) af bestemte former for fysisk magtanvendelse og anvendelse af nødværge mv. (bekendtgørelsens § 18, tidligere § 15) og bestemmelser om indberetning til amtskommunen i tilfælde af overtrædelse af bekendtgørelsens regler (bekendtgørelsens § 19, tidligere § 16). Under inspektionen bad jeg om udlån af institutionens skriftlige materiale vedrørende skematilførsler og indberetninger efter disse bestemmelser for perioden 29. februar til 29. august 2005 svarende til det sidste halve år forud for tidspunktet for varslingen af inspektionen.

Jeg har i den anledning modtaget 15 rapporter (skemaer) som alle ligger inden for den periode som min anmodning om rapporter omfattede.

Ved min gennemgang af skemaerne har jeg navnlig haft opmærksomheden henledt på hvorvidt proceduren i forhold til de gældende regler er blevet fulgt. Gennemgangen giver mig anledning til følgende bemærkninger:

13.1. Retsgrundlaget

I magtanvendelsesbekendtgørelsens § 2 er fastsat følgende om fysisk magtanvendelse:

”§ 2. Fysisk magtanvendelse i form af, at barnet eller den unge fastholdes, eller føres til et andet opholdssted er tilladt, hvis:

- 1) barnet eller den unge udviser en sådan adfærd, at fortsat ophold i fællesskabet er uforsvarlig, eller
- 2) barnet eller den unge derved forhindres i at skade sig selv eller andre.

Stk. 2. Magtanvendelse efter stk. 1 skal afpasses efter forholdene i den enkelte situation og må ikke gå ud over det strengt nødvendige.

Stk. 3. Magtanvendelse, som akut kan være nødvendig, vil være omfattet af straffelovens bestemmelser om nødværge, jf. straffelovens § 13.”

I § 6 er endvidere fastsat følgende regler om anvendelse af isolation i sikrede afdelinger (den tidligere bekendtgørelses § 10):

”§ 6.

...

Stk. 2. For en ung anbragt i en sikret afdeling vil der endvidere kunne ske magtanvendelse i form af isolation, idet institutionens leder eller dennes stedfortræder undtagelsesvis kan træffe beslutning om anbringelse af den unge i særlige isolationsrum, når der er overhængende fare for, at denne skader sig selv eller andre. Ved isolation forstås afsondring i aflåst rum i kortere eller længere perioder. Isolationen skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må ikke udstrækkes ud over 2 timer. Der skal løbende føres tilsyn med et barn eller en ung, der er anbragt i isolation.

...

Stk. 4. ... Retten kan efter retsplejelovens regler bestemme, at unge, der er anbragt i sikrede afdelinger i stedet for varetægtsfængsling, helt eller delvis afskæres kontakt med andre.

...”

Bakkegården har som anført under pkt. 3.10. fire særlige isolationsrum.

Efter bekendtgørelsens § 5, stk. 3, (tidligere § 3, stk. 2) kan amtskommunen give tilladelse til aflåsning af værelser i sikrede afdelinger om natten uden at dette betragtes som isolation. En sådan tilladelse har Bakkegården, som tidligere nævnt, ikke.

Vedrørende skematilførsler og indberetninger indeholder bekendtgørelsens §§ 18 og 19, (tidligere §§ 15 og 16) følgende bestemmelser:

”§ 18. Ved anbringelse eller overførsel til en sikret afdeling, eller en særligt sikret afdeling, ved aflåsning af værelser om natten i sikret afdeling, ved anvendelse af isolation samt ved fysisk magtanvendelse efter § 2 herunder nødværge, skal institutionens leder eller dennes stedfortræder inden for 24 timer registrere følgende oplysninger på et hertil særligt udarbejdet indberetningsskema:

- 1) barnets eller den unges navn og alder,
- 2) tidspunktet for indgrebet,
- 3) indgrebets varighed,
- 4) indgrebets art, og
- 5) begrundelse for indgrebet.

Stk. 2. Barnet eller den unge, der har været involveret i episoden, der udløste magtanvendelsen, skal gøres bekendt med skematilførslen og have lejlighed til at ledsage denne med sin egen redegørelse for episoden.

Stk. 3. Indberetningsskemaet skal forefindes i institutionen i en dertil særlig beregnet protokol.

Stk. 4. Institutionens leder skal straks sende kopi af indberetningsskemaet til kommunen.

Stk. 5. Institutionens leder skal ved månedens udgang sammen med sine kommentarer indsende kopi af indberetningsskemaerne til amtskommunen, der gennemgår skemaerne.

§ 19. Overtrædelse af reglerne i kapitel 1-4 skal registreres og indberettes til amtskommunen, jf. stk. 2.

Stk. 2. Den implicerede medarbejder skal i de tilfælde, der er nævnt i § 19, stk. 1, 1. pkt., senest dagen efter episoden afgive skriftlig indberetning derom til institutionens leder, der sammen med sine kommentarer samt forklaringer fra personer, der har overvejet episoden, inden 3 dage videresender indberetningen til amtskommunen. Indberetningen skal indeholde følgende oplysninger:

- 1) De særlige forhold, der har begrundet indgrebet,

- 2) tidspunktet for den handling, der har givet anledning for indgrebet,
- 3) tidspunktet for indgrebet,
- 4) indgrebets varighed,
- 5) beskrivelse af indgrebets art,
- 6) beskrivelse af indgrebets formål,
- 7) hvem, der foretog indgrebet,
- 8) barnets eller den unges tilstand i den tid, indgrebet fandt sted, og
- 9) barnets eller den unges navn og alder.

Stk. 3. Barnet eller den unge, der har været involveret i episoden, der udløste magtanvendelsen, skal gøres bekendt med indberetningen og have lejlighed til at ledsage denne med sin egen redegørelse for episoden.

Stk. 4. Såfremt der er begrundet mistanke om en strafbar handling, der er undergivet offentlig påtale, skal institutionens leder eller dennes stedfortræder straks sende indberetning herom til amtskommunen, der således skal tage kontakt til politiet.

Stk. 5. En anden medarbejder, som har overværet episoden, og som ikke dagen efter er bedt om oplysninger til indberetningen, har pligt til at meddele sin forklaring til institutionens leder.

Stk. 6. En anden medarbejder, der i øvrigt får begrundet viden om episoden, har ligeledes pligt til at meddele institutionens leder om denne viden.

Stk. 7. Institutionens leder skal samtidig med sin indberetning til amtskommunen give kopi af denne til den implicerede medarbejder og skal orientere forældremyndighedens indehaver og kommunen om indberetningen.

Stk. 8. En medarbejder, der tjenstligt indberettes for en tjensteforseelse eller et strafbart forhold, skal have udleveret en fremstilling af sagens faktiske omstændigheder og have adgang til at afgive en skriftlig udtalelse om fremstillingen. Medarbejderen skal samtidig gøres bekendt med ikke at have pligt til at udtale sig om fremstillingen.

Stk. 9. Hvis den implicerede medarbejder er institutionens leder, skal der sendes indberetning direkte til amtskommunen. Den medarbejder, der er institutionens stedfortræder, giver i dette tilfælde institutionens leder genpart af sin indberetning. Amtskommunen skal i så fald sørge for, at forældremyndighedens indehaver og kommunen får orientering om indberetningen.

Stk. 10. Amtskommunen skal træffe afgørelse om konsekvenserne af indberetningssagen inden 6 uger.”

Bekendtgørelsen indeholder i § 19, stk. 2, formentlig en – meningsforstyrrende – fejl. Jeg går ud fra at der i stedet for ”overvejet” skulle have stået ”overværet”.

Jeg henleder Socialministeriets opmærksomhed herpå.

Som det fremgår, sondres der i bekendtgørelsen mellem indgreb der skal skematilføres efter § 18, stk. 1 (aflåsning af værelser om natten, isolation (i op til to timer), fastholdelse og føring til andet ophold og anvendelse af nødværge), og indgreb der skal indberettes til amtet efter reglerne i § 19, stk. 1 (overtrædelse af reglerne i bekendtgørelsens kapitel 1-4).

De indgreb som efter § 18 blot skal skematilføres (og indsendes til amtet ved månedens udgang), er kendetegnet ved deres dagligdags eller begrænsede karakter.

I den tidligere bekendtgørelse (620/2001) var anvendelse af nødværge medtaget blandt de indgreb der (inden 3 døgn) skal indberettes til amtet. Som det fremgår af citatet ovenfor af §§ 18 og 19, er dette ikke længere tilfældet.

Jeg har i afsnit 13.2. nedenfor behandlet Bakkegårds indberetning af tilfælde af nødværge.

13.2. Anvendelse af skemaer mv.

Efter bekendtgørelsens § 18, stk. 1, skal institutionens leder indføre tilfælde af magtanvendelse af den i § 2, stk. 1, beskrevne art (fastholdelse og føring til et andet opholdssted mv.) i et ”særligt udarbejdet indberetningsskema”. Tilsvarende gælder tilfælde af anvendelse af sikret afdeling, tilfælde af aflåsning om natten af værelser i sikret afdeling, tilfælde af isolation og tilfælde af nødværge.

Bakkegården har en usikret afdeling, Skelbækgård, som dog ikke er omfattet af inspektionen. Jeg har derfor i det følgende set bort fra magtanvendelse i form af anvendelse af sikret afdeling (overførsel).

Der stilles ikke krav i bekendtgørelsen om at indberetning efter bekendtgørelsens § 19, stk. 1, af overtrædelse af reglerne i kap. 1-4 skal ske på et særligt udarbejdet skema. Af det materiale som jeg har modtaget, fremgår det at Vestsjællands Amt har udarbejdet særlige skemaer både for skematilførsler efter bekendtgørelsens § 18 og for indberetninger efter bekendtgørelsens § 19.

I overskrifterne til de to skemaer fremgår det at skemaerne skal anvendes til registrering af ”magtanvendelse og andre indgreb i den personlige frihed efter servicelovens § 108.” Af servicelovens § 108, stk. 1, 1. pkt., fremgår det at ”sikrede afdelinger, isolation, fiksering mv. i institutioner beregnet for døgnophold for børn og unge alene [må] anvendes, når forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet.” Det fremgår endvidere af bestemmelsen i serviceloven (§ 108, stk. 1, 2. pkt.) at socialministeren fastsætter regler om betingelserne herfor. Sådanne regler er fastsat i magtanvendelsesbekendtgørelsen.

Jeg henstiller til amtet at overveje om ikke bekendtgørelsen bør medtages i overskriften sammen med bestemmelsen i servicelovens § 108 eller i stedet for denne.

Det er i overskrifterne til skemaerne angivet om de skal benyttes til magtanvendelse i form af

- ”fastholdelse og føren” (bekendtgørelsens § 18), henholdsvis til
- ”ikke tilladt magtanvendelse og nødværge”.

Som det fremgår af overskrifterne, henfører Bakkegården stadig nødværge under den form for magtanvendelse som skal indberettes til amtet inden tre dage, jf. § 16 i den tidligere bekendtgørelse. At det forholder sig således, fremgår også af følgende bemærkning fra viceforstanderen på et skema om magtanvendelse den 30. april 2005 (skema om ”fastholdelse og føren”):

”Blev straks efter overfaldet kontaktet telefonisk og godkendte brug af sikringscelle. Skemamæssigt er første del af magtanvendel-

sen vel rettelig nødværge men indberettes på skema til brug ved fastholdelse og føren....”

Nødværge (magtanvendelse ”som akut kan være nødvendig”, jf. magtanvendelsesbekendtgørelsens § 2, stk. 3) skal, som allerede nævnt, efter den nugældende bekendtgørelse skematilføres efter reglerne i § 18.

Jeg henleder såvel Bakkegårdens som amtets opmærksomhed herpå.

Jeg går ud fra at amtet i forbindelse med opfølgningen på min henstilling ovenfor vil bringe skemaerne i overensstemmelse med de nugældende regler om skematilførsel/indberetning af tilfælde af magtanvendelse.

I begge de anvendte skemaer er der rubrikker til udfyldelse af den unges navn og cpr.nr., institutionens navn, og navn(e) på den eller de medarbejdere der har udøvet magtanvendelsen. Endvidere er der rubrikker til oplysning om hvor indgrebet fandt sted, tidspunkt for indgrebet og indgrebets varighed. Der er desuden rubrikker til oplysning om situationen der førte til magtanvendelsen, begrundelsen for indgrebet, hvad der foregik under og efter indgrebet samt hvordan den unges tilstand var under og efter indgrebet. Endelig er der rubrikker til ledelsens eventuelle kommentarer og til dato og underskrifter fra medarbejder og ledelse. I § 19-skemaerne er der desuden rubrikker til den unges forklaring, rubrikker til oplysninger om tidligere eller aktuel(le) plan(er) for at begrænse eller forhindre anvendelsen af magtanvendelse, om den konkrete magtanvendelse over for den unge har været behandlet blandt personalet og i givet fald hvornår. Der er endvidere rubrikker til oplysning om hvorvidt pårørende er informeret og om der er givet klagevejledning.

Det er som noget nyt bestemt at barnet eller den unge der har været involveret i den episode der udløste magtanvendelsen skal gøres bekendt med skematilførs-

len og have lejlighed til at ledsage denne med sin egen redegørelse for episoden, jf. bekendtgørelsens § 18, stk. 2.

Der er ikke i de af Bakkegården anvendte skemaer (til brug for magtanvendelse i form af fastholdelse og føren) en – separat – rubrik til den unges (eventuelle) redegørelse for episoden. Den unges redegørelse måtte i givet fald påføres rubrikken til bemærkninger.

Jeg henstiller til amtets overvejelse også at ændre § 18-skemaet på dette punkt.

Jeg beder amtet om at underrette mig om hvad mine henstillinger mv. fører til.

13.3. Lidt om sagerne

Det materiale som jeg har modtaget, vedrører 8 episoder og inkluderer 12 unge og 15 tilfælde af magtanvendelse. Tre af de unge har været involveret i to episoder hver. I fire episoder har to unge været involveret, og i en episode har der været tre unge involveret.

Jeg har desuden modtaget materiale vedrørende klager over to medarbejders sprogbrug over for en ung af anden etnisk baggrund end dansk (afdeling Kvistén).

Dette forhold er ikke omfattet af min anmodning om udlån af sager, og dette materiale - som jeg også forstår som medsendt til min orientering - indgår derfor ikke i min gennemgang nedenfor.

De 8 episoder fandt sted henholdsvis den 30. april, 21. maj, (1.-)2. juni, 19. juni, 21. juli (to episoder), 29. juli og 15. august 2005. I 4 tilfælde er der udfærdiget flere skemaer i anledning af den samme episode idet der har været

anvendt magt i forhold til flere unge. Det drejer sig om episoderne den (1.-)2. juni, 19. juni, 21. juli og 29. juli 2005.

Episoderne vedrører fysisk magtanvendelse i form af føren til eget værelse ved greb i arm eller skuldre. I et enkelt tilfælde er en dreng blevet skubbet for at få ham skilt fra de øvrige drenge. Desuden er der tale om kortvarig fastholdelse og adskillelse af drenge ved at trække dem fra hinanden.

Jeg henviser til pkt. 13.5. nedenfor.

I 3 af episoderne er der (tillige) sket anbringelse af en ung i isolationsrummet.

En episode vedrører aflåsning af døren til tre unges værelser.

Jeg henviser til pkt. 13.6. nedenfor.

Af materialet om episoden den 15. august 2005 fremgår bl.a. følgende (en medarbejders beskrivelse af episoden):

”Kom ned på værkstedet, hvor drengene for alvor slog løs på hinanden. Ut. fik skubbet en dreng ud i mellemgangen, hvor han var isoleret fra de andre drenge og greb derefter fat i en anden dreng, der tydeligvis var ophidset og meget voldsom. Prøvede at få ham skilt fra de andre drenge.

...

Alle de tilstedeværende drenge var tydeligvis ophidsede og meget voldsomme både overfor hinanden og personalet.”

Det materiale som jeg har modtaget vedrørende denne episode, vedrører magtanvendelse over for en enkelt ung født den 1. november 1989.

Som episoden er beskrevet af medarbejderen, synes der at have været anvendt magt over for flere unge. Jeg har imidlertid ikke modtaget oplysning om andre tilfælde af magtanvendelse den pågældende dag, og jeg beder derfor Bakkegården om nærmere oplysninger om episoden.

Af det materiale jeg har modtaget om episoden den 30. april 2005, fremgår følgende om en episode den foregående dag – den 29. april 2005:

”Dagen startede stille og roligt, dog med en lidt negativ holdning grundet det der skete i går, med smadrede ting og hvor (...) efterfølgende er en tur på skadestuen for at blive syet. ...”

Jeg har ikke modtaget (yderligere) materiale om episoden den 29. april 2005 som jeg umiddelbart må gå ud fra har medført anvendelse af magt.

Jeg beder Bakkegården om nærmere oplysninger om episoden den 29. april 2005.

Hvis der er skematilført eller indberettet magtanvendelse i den forbindelse, beder jeg om en udtalelse om hvorfor jeg ikke har modtaget materialet herom sammen med det øvrige materiale.

Af viceforstanderens følgebrev til en indberetning til amtet om indelåsning på værelserne af tre unge natten mellem den 1. og 2. juni 2005 – en indelåsning som jeg nærmere har beskrevet nedenfor under pkt. 13.6. og stillet spørgsmål om – fremgår det at den episode der førte til indelåsningen, opstod efter en dag hvor personalet bl.a. havde fundet en kniv gemt på en af de involverede drenge værelse, og hvor der havde været ”tumultagtige tilstande på afdelingen”. Det fremgår endvidere at en (anden) ung i den forbindelse to gange satte ild til gardiner på afdelingen.

Jeg beder Bakkegården om nærmere oplysninger om disse "tumultagtige" tilstande – herunder om der i den forbindelse har været anvendt magt over for de unge. I givet fald beder jeg Bakkegården om en nærmere redegørelse for hvorfor jeg ikke har modtaget oplysning herom.

Om amtets behandling af Bakkegårdens indberetning i anledning af de ovenfor beskrevne forhold/episoder henviser jeg til pkt. 13.5. og 13.6.

I et enkelt tilfælde (episoden den 21. juli 2005) blev en ung løftet og båret ind på sit værelse.

Jeg kan til orientering for Bakkegården oplyse at der i forbindelse med inspektionen den 9. december 2002 af den sikrede institution Stevnstortet bl.a. er udtalt følgende (opfølgingsrapport af 24. marts 2004):

"Efter en sproglig fortolkning kan "føres" efter min opfattelse ikke omfatte det forhold at en person bæres. Jeg har imidlertid noteret mig at en magtanvendelse i form af at et barn eller en ung bæres til (f.eks.) sit værelse, efter Socialministeriets opfattelse således – afhængig af de konkrete omstændigheder – vil kunne falde inden for bekendtgørelsens § 2, stk. 1. Jeg går ud fra at ministeriet i forbindelse med (eventuel) revision af bekendtgørelsen om magtanvendelse, jf. ministeriets oplysning herom nedenfor, enten heri eller i den vejledning som ministeriet samme sted har oplyst at ministeriet påregner at udsende i forbindelse med udsendelse af en ny bekendtgørelse, vil overveje at præcisere/medtage dette spørgsmål."

I sin efterfølgende udtalelse til brug for opfølgningen af denne inspektion anførte Socialministeriet at ministeriet ville være opmærksom på spørgsmålet i forbindelse med den kommende revision af bekendtgørelsen.

I opfølgingsrapport nr. 3 af 25. juli 2005 (vedrørende Stevnstortet) blev der på dette punkt anført følgende:

”I den nugældende magtanvendelsesbekendtgørelses § 2, stk. 1, er fysisk magtanvendelse fortsat angivet som magt hvorved barnet eller den unge fastholdes eller føres til et andet sted. På dette punkt er bestemmelsen alene redaktionelt ændret. Spørgsmålet er heller ikke omtalt i Socialministeriets brev af 1. marts 2005 om bekendtgørelsen.

Jeg går ud fra at ministeriet har overvejet en præcisering, men ikke har fundet grundlag herfor. Jeg foretager mig ikke mere vedrørende dette forhold.”

Af de 15 magtanvendelser er 12 skematilført efter bekendtgørelsens § 18, mens 3 er indberettet til amtet efter bekendtgørelsens § 19.

13.4. Skematilførte indgreb (bekendtgørelsens § 18, den tidligere bekendtgørelses § 15)

Bakkegården har som tidligere nævnt anset 12 tilfælde af magtanvendelse for at være indgreb der skulle skematilføres.

Efter bekendtgørelsens § 18, stk. 1, skal institutionens leder eller dennes stedfortræder inden for 24 timer indføre nærmere angivne oplysninger i et særligt udarbejdet skema.

Jeg kan til orientering for Bakkegården oplyse at denne bestemmelse er omtalt i opfølgingsrapporterne i forbindelse med inspektionen af Stevnstortet (citatet er fra opfølgingsrapport nr. 3 af 25. juli 2005 og henvisningerne i citatet er til opfølgingsrapport nr. 2 af 8. december 2004):

”Jeg nævnte at det med hensyn til kravet i magtanvendelsesbekendtgørelsens § 15, stk. 1, om at ’institutionens leder’ skal indføre oplysninger ’samme dag’ i skemaet, syntes at være ministeriets opfattelse at det er tilstrækkeligt at den medarbejder der har foretaget indgrebet, indfører sine oplysninger inden 24 timer. Jeg gik dog ud fra at institutionens leder – eller den som vedkommende måtte have delegeret sin kompetence til – fortsat havde pligt til at gennemse skemaerne og påføre sine kommentarer, og at det (også) skulle ske

inden 24 timer. Da magtanvendelsesbekendtgørelsen var under revision, og ministeriet havde oplyst at ministeriet ville være opmærksomt på spørgsmålet om præcisering af bestemmelserne i forbindelse hermed, gik jeg ud fra at ministeriet også ville være opmærksomt på dette forhold, og jeg foretog mig derfor ikke mere vedrørende dette.

En ny magtanvendelsesbekendtgørelse er udsendt som bekendtgørelsen nr. 1309 af 14. december 2004. Socialministeriet har den 1. marts 2005 udsendt en skrivelse om denne bekendtgørelse.

Bestemmelsen om skematilførsel (registrering) findes nu i bekendtgørelsens § 18. Det er heri anført at institutionens leder eller dennes stedfortræder inden for 24 timer skal registrere nærmere angivne oplysninger i et hertil særligt udarbejdet skema.

I en udtalelse i sagen vedrørende min inspektion af den sikrede institution Grenen har Socialministeriet oplyst at ministeriet har været opmærksomt på spørgsmålet om delegation i forbindelse med revisionen af bekendtgørelsen om magtanvendelse.

Jeg har noteret mig at stedfortræderen for institutionens leder ved den nye bekendtgørelse også har fået tillagt kompetencen til at foretage registrering om bl.a. magtanvendelse efter bekendtgørelsens § 2, og at det er indføjet at registrering skal ske inden for 24 timer (i stedet for 'samme dag')."

I 11 af de 12 tilfælde er skemaet ikke blevet udfyldt og underskrevet inden for den nævnte tidsfrist.

Dette er beklageligt.

Forholdet er nærmere det at der i forbindelse med to episoder (vedrørende 4 tilfælde af magtanvendelse den 21. juli 2005) er gået hele 10 dage fra episoden fandt sted til institutionens leder eller dennes stedfortræder har underskrevet skemaet.

Der er i næsten alle tilfælde gjort notat om de forhold som der efter bekendtgørelsens § 18, stk. 1, skal gøres notat om.

I et tilfælde er den unges efternavn dog ikke angivet, og i et tilfælde (episoden den 21. maj 2005) mangler der en dato for leders/stedfortræders underskrift.

Det fremgår som allerede nævnt af bekendtgørelsens § 18, stk. 2, at den unge der har været involveret i episoden, skal gøres bekendt med skematilførslen og have lejlighed til at ledsage denne med sin egen redegørelse for episoden. I ingen af de 12 tilfælde foreligger der en sådan redegørelse fra den unge.

Dette forhold kan formentlig henføres til den omstændighed at der ikke i amtets skemaer er taget højde for at magtanvendelsesbekendtgørelsen på dette punkt er ændret i forhold til tidligere. Jeg henviser herved til det som jeg har anført ovenfor under pkt. 13.2.

Der kan naturligvis ikke af dette forhold sluttes at de unge ikke har haft lejlighed til at komme med deres egen redegørelse for episoden.

I to tilfælde (episoderne den 21. maj 2005 og den 21. juli 2005) har den pågældende unge da også underskrevet skemaet hvilket jeg tager som udtryk for at den unge har kunnet tilslutte sig den beskrivelse af episoden som den pågældende medarbejder har givet.

Jeg henviser i øvrigt til min henstilling ovenfor under pkt. 13.2. om ændring af § 18-skemaet.

Indberetningsskemaerne skal efter magtanvendelsesbekendtgørelsens § 18, stk. 3, forefindes i institutionen i en dertil særlig beregnet protokol.

Jeg går ud fra at Bakkegården opbevarer skemaerne i overensstemmelse hermed, men beder for en ordens skyld Bakkegården om oplysning herom.

Efter bekendtgørelsens § 18, stk. 4, skal institutionens leder straks sende en kopi af indberetningsskemaet til den pågældende kommune. Denne bestemmelse er ny i forhold til bekendtgørelse 620/2001.

Efter § 18, stk. 5, skal institutionens leder endvidere ved månedens udgang indsende kopi af indberetningsskemaerne til amtskommunen sammen med sine kommentarer. I et af de 12 tilfælde har viceforstanderen skrevet sine kommentarer på indberetningsskemaet (den ovenfor nævnte episode den 30. april 2005). I 3 af de resterende 11 tilfælde har viceforstanderen – der har underskrevet for ledelsen i samtlige 12 tilfælde – anført ingen bemærkninger at have haft ("i.a.b.").

Jeg går ud fra at det samme har været tilfældet i de øvrige 8 tilfælde. Jeg beder Bakkegården om at oplyse om dette er rigtigt forstået. Hvis det forholder sig således, ville det efter min opfattelse have været hensigtsmæssigt – og logisk – at dette var markeret på tilsvarende måde.

Det fremgår ikke hvornår indberetningsskemaerne er indsendt til amtet, og det er således ikke muligt for mig at se om bestemmelsen i § 18, stk. 5, har været overholdt.

Jeg beder Bakkegården – og/eller amtet – om udtalelser herom. Tilsvarende gælder Bakkegårdens overholdelse af den nye bestemmelse i § 18, stk. 4.

Om amtets tilsyn med Bakkegården henviser jeg i øvrigt til pkt. 13.7. nedenfor.

Som nævnt er det ikke Bakkegårdens forstander der har kommenteret og indsendt § 18-skemaerne til amtet. Skematilførslerne har derimod – tilsyneladende konsekvent – være behandlet af viceforstanderen. Ansvar for Bakkegårdens overholdelse af magtanvendelsesbekendtgørelsens regler om registrering og

indberetning af tilfælde af magtanvendelse er ikke placeret hos nogen – heller ikke hos viceforstanderen – i organisationsplanens oversigt over ansvarsområder (organisationsplanens s. 12 ff.)

Om muligheden for delegation af lederens kompetence efter magtanvendelsesbekendtgørelsen, har inspektionschefen i forbindelse med inspektionen af Grenen noteret sig Socialministeriets oplysning om at ministeriet i forbindelse med revisionen af magtanvendelsesbekendtgørelsen har været opmærksom på spørgsmålet om delegation (s. 23 i opfølgingsrapport af 29. april 2005).

I modsætning til i fx bestemmelserne i bekendtgørelsens § 6, stk. 2, (om anbringelse i særlige isolationsrum), § 19, stk. 4 (om indberetning til amtet hvis der er begrundet mistanke om en strafbar handling) og § 18, stk. 1 (om skematilførsel af diverse oplysninger) er stedfortræderen for institutionens leder ikke nævnt i § 18, stk. 5.

Herefter – og idet jeg henviser til det der er anført i forbindelse med opfølgningen på inspektionen af Grenen – beder jeg amtet om en udtalelse om det forhold at det ikke er institutionens leder som har kommenteret og indsendt § 18-skemaerne til amtet.

Jeg beder også om Socialministeriets bemærkninger hertil.

Heller ikke i bestemmelsen i § 19, stk. 2 (om indsendelse af indberetning til amtet i tilfælde af overtrædelse af reglerne i kapitel 1-4) er stedfortræderen for institutionens leder nævnt.

Jeg har lige nedenfor i forbindelse med min gennemgang af indberetningerne til amtet stillet tilsvarende spørgsmål.

13.5. Indberetninger (bekendtgørelsens § 19)

Som allerede nævnt er der sket indberetning efter § 19 i tre tilfælde af magtanvendelse som udsprang af samme episode (en episode den 1.-2. juni 2005). I alle tre tilfælde er den unge blevet ført til sit værelse, hvorefter døren er blevet låst. Efter bekendtgørelsens § 19, stk. 2, skal den implicerede medarbejder – hvis reglerne i kap 1-4 har været overtrådt – senest dagen efter episoden skriftligt indberette denne til institutionens leder, der inden tre dage skal videresende indberetningen til amtskommunen med sine kommentarer.

I alle tre tilfælde har (en af) de implicerede medarbejdere samme dag som magtanvendelsen har fundet sted (den 2. juni 2005), skriftligt indberettet denne til ledelsen på et § 19-skema. Indberetningerne er endvidere stadig samme dag sendt til amtet sammen med en følgeskrivelse fra viceforstanderen.

Som allerede anført er lederens stedfortræder ikke nævnt i bestemmelsen i § 19, stk. 2.

I fortsættelse af det som jeg har anført ovenfor under pkt. 13.4., beder jeg amtet – og Socialministeriet – om udtalelser om det forhold at det er Bakkegårds viceforstander der har sendt indberetningerne til amtet.

Ifølge bekendtgørelsens § 19, stk. 3, skal den unge gøres bekendt med indberetningen og have muligheden for at ledsage denne med sin egen redegørelse for episoden. Det følger af følgebrevet til indberetningsskemaerne vedrørende de tre episoder at to af de unge har udtalt sig. Deres udtalelser er gengivet i følgebrevet der således på dette punkt har suppleret indberetningsskemaerne. Den sidste unge er ikke blevet gjort bekendt med indberetningen mv. fordi han blev overført til et nyt opholdssted inden viceforstanderen havde mulighed for at tage en samtale med ham.

Jeg beder amtet om en udtalelse om hvorvidt dette har givet amtet anledning til bemærkninger eller grundlag for at foretage sig noget.

Det fremgår endvidere af følgebrevet at de to ovennævnte unges far, henholdsvis kontaktperson, er blevet orienteret om magtanvendelsen (og indberetningen). I indberetningsskemaerne er rubrikken til angivelse af om pårørende er informeret og om der er givet klagevejledning, udfyldt (med et ja).

Dette gælder også skemaet vedrørende indelåsningen af den unge som blev overført til et andet opholdssted (fødselsdag 090987) og som ikke selv blev gjort bekendt med indberetningen.

Jeg beder Bakkegården om at oplyse hvorledes denne orientering/vejledning af pårørende er sket.

En af de tre involverede unge havde efter det oplyste tidligere på dagen, som allerede nævnt, to gange sat ild på gardiner (det fremgår ikke udtrykkeligt om der er tale om gardinerne på den pågældendes eget værelse). Jeg henviser i øvrigt til beskrivelsen af episoden under pkt. 13.3. ovenfor.

Det fremgår af et notat dateret den 20. maj 2005/23. september 2005 vedrørende et (orienterende) tilsynsbesøg den 27. april 2005 at amtet har taget Bakkegårdens indberetning til efterretning.

Af notatet fremgår følgende om ovenstående episode:

” ...

Samtlige magtanvendelsesindberetninger gennemgået med Michael Christiansen. Herunder særligt drøftet episode med anvendelse af dørlåsning i forbindelse med KRFs afhentning af beboer. Enighed

om, at aflåsningen var ulovlig men under hensyn til situationen (risikovurdering og gennemførelsen) taget til efterretning....”

Notatet er som det fremgår, ret kortfattet. Det fremgår således ikke om amtet har haft (yderligere) bemærkninger til dørlåsningen. Jeg beder på den baggrund om en udtalelse fra amtet om hvorvidt, og i givet fald hvilke overvejelser denne forudgående hændelse (ildpåsættelsen) – der som nævnt er omfattet af de beskrevne ”tumultagtige tilstande” – har givet amtet grundlag for. Jeg sigter herved navnlig til det forhold at Bakkegårdens personale ikke anbragte denne unge i isolationsrummet henset til at han kort tid forinden to gange havde sat ild på gardiner i afdelingen.

I sit følgebrev til indberetningen til amtet (det tidligere nævnte følgebrev af 2. juni 2005) har viceforstanderen argumenteret for at dørlåsningen var forsvarlig – om end ulovlig – og endvidere at dørlåsning måtte anses for at være et mindre indgreb end indsættelse i isolationsrummet.

Jeg beder om at amtet i den udtalelse som jeg har bedt om lige ovenfor, tager udtrykkelig stilling til denne opfattelse hos Bakkegården set i lyset af de regler som efter magtanvendelsesbekendtgørelsen gælder for sikrede afdelinger.

Hvad amtets tilsyn med Bakkegårdens anvendelse af reglerne i magtanvendelsesbekendtgørelsen i øvrigt angår, henviser jeg til pkt. 13.7. nedenfor.

13.6. Isolation

Efter bekendtgørelsens § 6, stk. 2, 2. pkt., forstås ved isolation ”afsondring i aflåst rum i kortere eller længere perioder”. Isolation efter bekendtgørelsens § 6, stk. 2, er ikke tilladt bortset fra de i § 6, stk. 2, 1. pkt., nævnte tilfælde (anbringelse i særligt isolationsrum i op til to timer). Aflåsning om natten af væ-

relser i sikrede afdelinger efter (generel) tilladelse fra amtskommunen betragtes ikke som isolation, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 3.

Som allerede nævnt har Bakkegården ikke en generel tilladelse til aflåsning af værelser om natten.

Som nævnt skal tilfælde af isolation efter bekendtgørelsens § 18, stk. 1, skema-tilføres, og skemaerne indsendes til amtskommunen ved månedens udgang.

Der er som tidligere nævnt sket anbringelse i et særligt isolationsrum i tre tilfælde. I alle tre tilfælde har der været tale om at de unge har været til fare for sig selv eller andre.

Som ligeledes tidligere nævnt er kompetencen til at træffe beslutning om anbringelse af den unge i isolation tillagt ”institutionens leder eller dennes stedfortræder”, jf. bekendtgørelsens § 6, stk. 2.

I forbindelse med inspektionen af Grenen den 23. marts 2004 har inspektionschefen bl.a. udtalt følgende (opfølgingsrapport af 29. april 2005):

”... det (er) alene institutionens leder og dennes stedfortræder der har kompetencen til at træffe beslutning om isolationsanbringelse. Hvis institutionens leder ikke er til stede eller til at træffe, bør der således være (udpeget) en stedfortræder som kan træffe beslutning om anbringelse i isolationsrummet. Hvis omstændighederne i et konkret tilfælde (undtagelsesvist) ikke tillader at man afventer en afgørelse herom fra lederen eller stedfortræderen, bør den kompetente person underrettes snarest muligt efter anbringelsen.”

I et af de tre tilfælde (en anbringelse i særligt isolationsrum den 29. juli 2005) er det i skemaet anført at det var to pædagoger der foretog indgrebet, og at de i samme forbindelse anvendte magt i form af et let greb i den unges overarme.

Det fremgår af sagen at den pågældende afdelingsleder blev kontaktet telefonisk og kort efter indfandt sig på afdelingen, og jeg forstår på den baggrund at det var afdelingslederen der godkendte beslutningen om isolationsanbringelse.

Også ved anbringelsen i isolation den 30. april 2005 indfandt afdelingslederen sig straks på stedet, men i dette tilfælde var det viceforstanderen der telefonisk godkendte brugen af særligt isolationsrum. Om dette sidste skyldes episodens voldsomhed (anvendelse af glasskår mod personalet og efterfølgende politianmeldelse og sigtelse for vold), fremgår ikke.

I det tredje tilfælde (en anbringelse i isolation den 19. juni 2005) fremgår det af skemaet at de tre involverede medarbejdere traf beslutning om isolation af den unge der endvidere ”indvilligede i at skulle en tur i sikringscellen for at køle af”. Det fremgår ikke af skemaet hvornår afdelingslederen – der i lighed med viceforstanderen har påført skemaet sin underskrift – er blevet underrettet om anbringelsen.

Jeg beder Bakkegården om oplysning herom.

Jeg beder endvidere om udtalelser fra Bakkegården og amtet om praksis i forbindelse med anvendelse af særligt isolationsrum i henseende til beslutningskompetence.

Viceforstanderen har påført skemaet sin underskrift den 21. juni 2005 og – går jeg ud fra – indsendt skemaet til amtet ved månedens udgang.

Jeg henviser herved til mine bemærkninger og spørgsmål ovenfor under pkt. 13.4. (om delegation af kompetencen efter magtanvendelsesbekendtgørelsen).

Anbringelserne i særligt isolationsrum har varet i op til 1 time og 50 minutter.

Efter bekendtgørelsens § 6, stk. 2, sidste pkt., skal der løbende føres tilsyn med unge der er anbragt i særligt isolationsrum. I de tre tilfælde denne form for magtanvendelse har været anvendt, fremgår det ikke hvorvidt der har været tilsyn.

Jeg beder Bakkegården om en udtalelse herom og om Bakkegårdens praksis for tilsyn med unge anbragt i særligt isolationsrum (på hvilken måde og med hvilken hyppighed sådanne tilsyn føres).

Jeg beder i tilslutning til det som jeg har anført ovenfor under pkt. 13.2. (om de anvendte magtanvendelseskemaer), amtet om at overveje om skemaerne bør forsynes med rubrikker til brug for tilsynet med de unge der er anbragt i særligt isolationsrum.

13.7. Amtets tilsyn med Bakkegårdens anvendelse af magtanvendelsesbekendtgørelsen

Amtskommunen skal som tidligere nævnt efter retssikkerhedslovens § 39 føre tilsyn med hvordan de amtskommunale opgaver løses. Herudover skal amtskommunen efter magtanvendelsesbekendtgørelsens § 20 føre tilsyn med institutionernes anvendelse af bekendtgørelsens regler.

Jeg har ovenfor under pkt. 10. bedt amtet om at sende mig sin tilsynsmanual og eventuelt yderligere materiale om tilsynsfunktionen.

Det fremgår af et brev af 15. november 2005 som jeg efter inspektionen har modtaget fra Bakkegården, at der ikke er etableret et formaliseret system hvorefter amtet kvitterer for modtagelsen af de månedlige magtanvendelseskemaer. Efter det oplyste har Bakkegården en løbende telefonisk kontakt med amtet hvorunder såvel kvantiteten som kvaliteten af de – går jeg ud fra – løbende skematilførsler bliver gennemgået. I brevet er det herudover oplyst at amtet

jævnligt aflægger tilsynsbesøg på Bakkegården hvor alle ”indsendte indberetninger” gennemgås.

Jeg beder amtet om at oplyse om dette skal forstås bogstaveligt, eller om tillige de magtanvendelser som skematilføres efter § 18, bliver gennemgået i forbindelse med tilsynsbesøgene.

Jeg har modtaget de under pkt. 13.4. og 13.5. gennemgåede skemaer direkte fra Bakkegården. Skemaerne indeholder således ikke amtets eventuelle påtegninger i de dertil beregnede rubrikker nederst på s. 1 (dato for behandling af sagen, navn på amtets sagsbehandler og amtets eventuelle bemærkninger).

Medmindre Bakkegårdens ovennævnte brev af 15. november 2005 skal forstås således at disse rubrikker ikke anvendes af amtet efter deres indhold, beder jeg amtet om at sende mig (kopi af) de indberetningsskemaer som svarer til de ovenfor gennemgåede således som de foreligger hos amtet med amtets eventuelle bemærkninger. Min anmodning gælder både § 18-skemaerne og § 19-skemaerne.

I det materiale jeg har modtaget fra Bakkegården som bilag til brevet af 15. november 2005, er der som allerede nævnt et notat af 20. maj 2005/23. september 2005 fra Vestsjællands Amt vedrørende et (orienterende) tilsynsbesøg på Bakkegården foretaget den 27. april 2005.

Jeg har ovenfor under pkt. 13.6. stillet spørgsmål om notatet og de episoder der er nævnt heri.

14. Samlet vurdering

Af FN's konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder, artikel 37 c, fremgår det at ethvert frihedsberøvet barn skal holdes adskilt fra voksne frihedsberøvede, medmindre en sådan adskillelse ikke anses at tjene barnets tarv.

Formålet med anbringelsen af unge i varetægtssurrogat eller en sikret institution med henblik på afsoning af dom, jf. straffuldbyrdslovens § 78, stk. 2, er at beskytte mod den belastning som det er at komme i fængsel (arresthus), og mod negativ påvirkning fra voksne kriminelle. For de administrativt frihedsberøvede er formålet at afværge at de unge skader sig selv eller andre, og at foretage pædagogisk observation der skal danne grundlag for en eventuel senere længerevarende behandling. For så vidt angår de unge der er anbragt efter straffelovens § 74 a (den særlige ungdomssanktion), er formålet at styrke indsatsen og reaktionsmulighederne over for den hårde kerne af socialt belastede og utilpassede unge kriminelle og at give mulighed for at fastholde de unge i længere tid, og samtidig iværksætte en behandling der på længere sigt kan få de unge på rette kurs.

Jeg fik under inspektionen umiddelbart fornemmelsen af at der var en god indstilling og et stærkt engagement hos personalet i forhold til at løse de opgaver som institutionen er stillet overfor.

Uanset at jeg ved min gennemgang ovenfor af de udlånte sager har fundet grundlag for kritiske bemærkninger, er det mit indtryk at institutionen opfylder sit formål på en tilfredsstillende måde.

15. Opfølgning

Jeg har ovenfor bedt Bakkegården og Vestsjællands Amt – og endvidere Socialministeriet – om oplysninger mv. vedrørende forskellige forhold.

Jeg beder om at Bakkegården sender institutionens oplysninger mv. gennem amtet med henblik på at amtet får lejlighed til at kommentere det som Bakkegården anfører.

Jeg beder Vestsjællands Amt om at tilbagesende amtets og Bakkegårdens oplysninger mv. gennem Socialministeriet hvis oplysninger og bemærkninger jeg ligeledes udbeder mig.

Jeg har under punkterne 3.11., 7.1., 12, 13.1., 13.4. og 13.5. udtrykkeligt henledt Socialministeriets opmærksomhed på visse forhold eller har udbedt mig oplysninger mv. fra ministeriet.

16. Underretning

Denne rapport sendes til Bakkegården, Vestsjællands Amt, Socialministeriet, Folketingets Retsudvalg, Tilsynet i henhold til Grundlovens § 71, stk. 7, og de unge i institutionen.

Jens Møller

Direktør